

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
น้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคาย

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

ของ

ไทยพานิชย์ นาโควงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มิถุนายน 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
น้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคาย

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

ของ

ไผ่พินิจ นาคะวงศ์

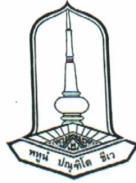
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

มิถุนายน 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนายไทยพานิชย์ นาโควงศ์ แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์เชิงชาญ จงสมชัย) (อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

..... กรรมการ
(ส.พล.ด.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร) (อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ) (อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกคณะ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ.สิดา สอนศรี)
คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

.....
(รศ.ดร.ไพฑูรย์ สุขศรีงาม)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 30 เดือน ๐๕ พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่ง
จากอาจารย์ เจริญชาญ จงสมชัย ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ศาสตราจารย์ พล.ต.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ศึกษาค้นคว้า
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายสหัส พลวงค์ นางเพ็ญพิรุณ คำญาและนายประสิทธิ์ มุมฐรี
ที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือ และให้คำชี้แนะในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ กลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการเก็บ
ข้อมูล ในการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นางรัศมี พลรัตน์ นางอนงค์ สาริบุตรและเพื่อนๆ รป.ม. รุ่นที่ 2
ศูนย์เชกา จังหวัดหนองคายทุกท่าน

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอน้อมบูชาพระคุณบิดา
มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยาทานต่างๆ ให้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีสติปัญญา
และคุณธรรมในการดำรงชีวิตตลอดมา

ไทยพานิชย์ นาโควงศ์

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น
อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย
ผู้ศึกษาค้นคว้า นายไทยพานิชย์ นาโควงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ พล.ต.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร
ปริญญา รป.ม. สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2554

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมซึ่งเป็นกระบวนการที่ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ ผู้ศึกษาได้ศึกษา ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1 ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น ระหว่างประชาชนที่มี คุณสมบัติพิเศษ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานต่อไป กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งนายก องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น จำนวน 368 คน ได้มาโดยการจากการเปิดตาราง Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ F-test (One-way ANOVA)

ผลการศึกษาปรากฏผล ดังนี้

1. ประชาชนโดยรวมและจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกันเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือด้านการไปใช้สิทธิ ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองและด้านการรณรงค์หาเสียง เลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการสนับสนุนผู้สมัครและระดับน้อยที่สุดคือ ด้านการตรวจสอบ

2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกันเห็นว่าการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น โดยรวมไม่แตกต่างกันแต่ประชาชนที่มี ระดับการศึกษาแตกต่างกัน เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และด้านการตรวจสอบแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

โดยสรุป ประชาชนมีความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือด้านการไปใช้สิทธิ ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองและด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อยคือ 2 ด้านคือ ด้านการตรวจสอบและด้านสนับสนุนผู้สมัครในการเลือกตั้งในครั้งต่อไปควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชน และรณรงค์ให้เห็นความสำคัญ ในด้านการตรวจสอบ และด้านสนับสนุนผู้สมัครให้มากยิ่งขึ้นซึ่งข้อเสนอแนะจะเป็นประโยชน์ใน การดำเนินงานการจัดการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สารบัญ

บทที่		หน้า
1. บทนำ		1
ภูมิหลัง		1
ความมุ่งหมายของการศึกษา		3
สมมุติฐานของการศึกษา.....		3
ความสำคัญของการศึกษา.....		3
ขอบเขตของการศึกษา.....		3
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....		4
นิยามศัพท์เฉพาะ		5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		7
แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน.....		7
แนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม.....		15
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....		19
แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น.....		25
แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างรูปแบบ และที่มาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล		33
ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น.....		44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....		47
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า		55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....		55
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....		57
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....		57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....		59
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....		59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....		60

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	64
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วม ในการในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	66
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	72
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายก องค์การบริหารส่วนตำบล	130
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	131
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	131
สรุปผลการศึกษา.....	131
อภิปรายผล.....	134
ข้อเสนอแนะ.....	136
บรรณานุกรม	137
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	
ภาคผนวก ข ความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ ในด้านความสอดคล้อง ระหว่างคำถามกับความมุ่งหมาย (IOC).....	
ประวัติย่อผู้ศึกษา.....	

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช เมื่อปี พ.ศ. 2475 มาสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนเป็นส่วนสำคัญที่สุดเพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นการปกครองที่ใช้เสียงส่วนใหญ่ของประชาชน การที่จะทำให้กลไกการบริหารบ้านเมืองดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองซึ่งเป็นหน้าที่ของประชาชนที่ทุกคนต้องเอาใจใส่ และรับผิดชอบต่อบ้านเมือง การที่จะให้ประชาชนจะตื่นตัว และสนใจในกิจกรรมทางการเมือง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครองท้องถิ่นเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการเร่งรัดให้ประชาชนตื่นตัวในการอยากเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น (ประหยัด หงส์ทองคำ, 2519 : 1-6)

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยสิ่งสำคัญคือ “ประชาชน” และความสมบูรณ์แบบของระบอบประชาธิปไตยก็คือ การที่ประชาชนสามารถเข้ามามีสิทธิมีเสียงในการปกครองมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ แต่เนื่องจากความจำกัดในหลายๆด้านเช่นจำนวนประชากรที่มีมากเกินไปที่จะเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้โดยตรง จึงทำให้มีระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยอาศัยตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วม ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่แทนตน ทั้งในด้านนิติบัญญัติ และการบริหาร เพราะความสำเร็จของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ที่การเลือกตั้งซึ่งมีบทบาทอย่างสำคัญ กล่าวคือ การเลือกตั้งเป็น “กลไกเชื่อมโยง” ทศนคติต่อกิจการสาธารณะของประชาชนเข้ากับนโยบายของรัฐบาล ความสำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่งในระบอบประชาธิปไตยก็คือ การกระทำของรัฐบาลต้องสอดคล้องกับความปรารถนาของประชาชนซึ่งการเลือกตั้งจะสร้างกลไกเชื่อมโยงส่วนสำคัญของส่วนนั้นเข้าด้วยกันในปัจจุบันปัญหาที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาทางการเมือง คือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) การเลือกตั้งเป็นเสมือน “กระบอกเสียง” ที่สะท้อนถึงแนวคิด และทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เพราะผู้ได้รับเลือกตั้งต้องตระหนักถึงความปรารถนาของประชาชนที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเมื่อพิจารณาจากขอบเขตและความหมายของการพัฒนาทางการเมืองมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กันของประชาชน ความสามารถของระบบ

การเมืองที่จะดึงดูดกลุ่มทางสังคมต่างๆ ที่มีความต้องการเข้ามามีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล การพัฒนาประชาธิปไตย ตลอดจนการเสริมสร้างระบบการเมืองสมัยใหม่ ทั้งหมดนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งสิ้นในระบบการเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายรูปแบบ แต่ทุกรูปแบบเป็นเรื่องของความสมัครใจ ปราศจากการบังคับ รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจมีตั้งแต่รูปแบบเล็กๆ แคบ เช่น การแสดงความคิดเห็น การอภิปรายทางการเมือง การเขียนจดหมายแสดงความคิดเห็นถึงนักการเมือง ไปจนถึงรูปแบบที่มีน้ำหนักกว้างขวางขึ้น เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การช่วยผู้สมัครณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การชุมนุมประท้วง การเดินขบวน การวิ่งเต้น เพื่อให้ผู้นำทางการเมืองออกกฎหมายหรือยอมรับในนโยบายที่ตนเรียกร้อง (Lobbying) ตลอดจนการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองกลุ่มหรือองค์การทางการเมืองทั้งหลาย

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเชกา จังหวัดหนองคาย ประชาชนส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติมีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่ได้จัดให้มีการเลือกตั้งจากสถิติการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2553 (แบบรายงานผลการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น 6 กรกฎาคม 2553) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ จำนวน 4,250 คน ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 73.34 % บัตรเสีย ร้อยละ 5.06 % และ พบว่า ประชาชนบางส่วนยังคงเพิกเฉยต่อหน้าที่และสิทธิของตนเองในระบบประชาธิปไตย สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ผ่านมาได้มีการซื้อสิทธิขายเสียงการวางตัวไม่เป็นกลางของเจ้าหน้าที่ของรัฐการทุจริตการเลือกตั้งในรูปแบบต่างๆ อันเป็นปัญหารุนแรงส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้งจึงเป็นสาระสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ผู้ศึกษาค้นคว้าตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จึงเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าส่งผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น ซึ่งทำให้ทราบถึงความคิดเห็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการใช้สิทธิเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนนำไปสู่แนวทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เน้นความสำคัญให้กับประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย รวมถึงการมีส่วนร่วมกับองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารกิจการท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการเมืองการปกครองของประเทศไปสู่ทิศทางที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน
การศึกษา องค์การบริหารส่วนน้ำจั้น อำเภอลองกา จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน
ตำบลน้ำจั้น อำเภอลองกา จังหวัดหนองคาย ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมให้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลองกา จังหวัด หนองคาย

สมมติฐานของการศึกษา

ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกันมีส่วนร่วมในการ
เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้นแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษา

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลน้ำจั้นใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง
มากขึ้น
2. นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพ
การบริหารงานในการรณรงค์การเลือกตั้งของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น
อำเภอลองกา จังหวัดหนองคาย

ขอบเขตของการศึกษา

เนื้อหาในการศึกษาเรื่องนี้ผู้ศึกษาใช้วิธีดังนี้

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
น้ำจั้น ประกอบด้วย
 - 1.2 ด้านการไปใช้สิทธิ
 - 1.3 ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง
 - 1.4 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 - 1.5 ด้านการตรวจสอบ
 - 1.6 ด้านสนับสนุนผู้สมัคร
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษาพื้นที่ที่ศึกษาครั้งนี้ คือ หมู่บ้านในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 12 หมู่บ้าน
3. ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
การศึกษาครั้งนี้ มีประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและเป็นผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา จาก 12 หมู่บ้าน
จำนวน 4,553 คน ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณได้จากการเปิดตาราง Krejcie และ Morgan
(1970 : 607-610) ได้จำนวน 368 ราย
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน 2553
ถึงวันที่ 15 ธันวาคม 2553
5. ตัวแปร (Variables) ที่ใช้ในการศึกษา
 - 5.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ
รายได้
 - 5.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น ประกอบด้วย
 - 5.2.1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
 - 5.2.2 ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง
 - 5.2.3 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 - 5.2.4 ด้านการตรวจสอบ
 - 5.2.5 ด้านสนับสนุนผู้สมัคร

กรอบแนวคิดในการศึกษา

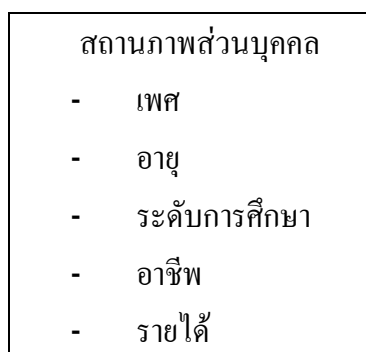
จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ผลงานลำดับขั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทสากลของ ถวิลวดี บุรีกุล (2543 : 81) ได้แก่

1. แสดงตนเป็นผู้สนใจทางการเมือง
 2. ไปเลือกตั้ง
 3. เป็นผู้เปิดประเด็นพูดคุยเรื่องการเมืองให้ผู้อื่นรู้
 4. พยายามพุดเชิญชวนให้ผู้อื่นไปเลือกผู้ที่ตนสนับสนุน
 5. ร่วมประชาสัมพันธ์ทางการเมือง
 6. ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง
 7. บริจาคเงิน/สิ่งของช่วยเหลือพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 8. ร่วมประชุม ฟังการหาเสียงแนะนำตัวหรือชุมนุมทางการเมือง
 9. ช่วยรณรงค์หาเสียง
 10. สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
 11. ร่วมกิจกรรมของพรรคเช่นเข้าร่วมประชุม
 12. ดำเนินกิจกรรมหาเงินเข้าพรรคการเมือง
 13. เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคการเมือง
 14. ร่วมดำเนินกิจกรรมสาธารณะและดูแลกิจกรรมของพรรคการเมือง
- ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเฉพาะที่เป็นตัวแปรสำคัญเพียง 5 ตัวแปร ดังนี้
1. ด้านการใช้สิทธิ
 2. ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง
 3. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 4. ด้านการตรวจสอบ
 5. ด้านสนับสนุนผู้สมัคร
- เนื่องจากตัวแปรทั้ง 5 ด้านดังกล่าวได้ครอบคลุมการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งจากระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุดไปหาระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
เลือกตั้งนายก อบต.น้ำจั้น

1. ด้านการไปใช้สิทธิ
2. ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง
3. ด้านการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
4. ด้านการตรวจสอบ
5. ด้านสนับสนุนผู้สมัคร.

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
น้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น
ตลอดถึงความรู้สึกหรือทัศนคติที่มีต่อนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับ
เลือกตั้ง ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการศึกษา 5 ด้านคือ

1.1 การไปใช้สิทธิ หมายถึง ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่ใช้สิทธิเลือกตั้งเช่น
การใช้สิทธิเลือกตั้ง, การตรวจสอบรายชื่อ, การติดตามข่าวสาร, การตัดสินใจเลือกผู้สมัคร

1.2 การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมฟัง
การหาเสียง การติดตามข่าวสาร ข้อมูลนโยบาย ของผู้สมัครรับเลือกตั้งรวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์
นโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งกับบุคคลอื่น

1.3 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง การแข่งขันแย่งชิงการสนับสนุนจาก
ประชาชนเพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกตั้งเป็นรวมถึงการที่ประชาชนได้ร่วมหาเสียงและเป็น
หัวคะแนนช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองชื่นชอบ

1.4 การตรวจสอบ หมายถึง การร่วมสังเกตการณ์การสอดส่องหรือป้องกันการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรวมถึงการเข้าร่วมอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

1.5 สนับสนุนผู้สมัคร หมายถึง การที่ประชาชน บริจาคเงิน สิ่งของ หรือวางแผนช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนสนับสนุน

2. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคาย

3. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคาย

4. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น

5. การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกตัวแทนของตน ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น (6 กรกฎาคม 2553)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคาย ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. แนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น
5. แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้าง รูปแบบ และที่มาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
6. ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

คำว่า “การมีส่วนร่วม” มีผู้ให้ความหมายที่หลากหลายและแตกต่างกัน ดังนี้

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527 : 6-7) ได้ให้ความหมายและหลักการสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำ และสร้างโอกาสให้กับประชาชนในชุมชนทั้งส่วนบุคคล กลุ่มชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กร อาสาสมัครให้เข้าร่วมในการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน

Stavenhagen (ปรัชญา เวสารัชช์. 2528 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Stavenhagen. 1970) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแง่ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น โดยกลุ่มสังคมที่มีฐานะต่ำ สามารถแสดงความต้องการ หรือเสนอข้อเรียกร้องเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์บางประการทางสังคม เศรษฐกิจหรือการเมือง

วิรัช วิรัชนิการารณ (2530 : 30) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ “กระบวนการที่ส่งเสริมชักนำสนับสนุนและสร้างโอกาสให้ชาวบ้านในรูปแบบของส่วนบุคคล และกลุ่มคนต่างๆให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม โดยจะต้อง

เป็นไปด้วยความสมัครใจมิใช่เข้าร่วมเพราะการหวังผลรางวัลตอบแทน และสำคัญคือการมีส่วนร่วมนั้นต้องสอดคล้องกับชีวิต ความจำเป็น ความต้องการ และวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ชุมชนด้วย”

เรื่องยศ ปรีดี (2542 : 8) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐ หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้กับประชาชนในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัคร รูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหลายเรื่องร่วมกัน

วิบูลย์ ฅ เชียงใหม่ (2547 : 11) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชน ก็คือ การที่ประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถที่จะแสดงออกซึ่งความต้องการของตนการจัดอันดับความสำคัญ การเข้าร่วมในการพัฒนา และการได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นโดยการเน้นที่การให้อำนาจการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท

จากความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แม้จะมีความแตกต่างตามความคิด และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลหรือหน่วยงาน ตลอดจนองค์กร ยังขึ้นกับเงื่อนไขของเวลาและสถานที่ กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา คิดตัดสินใจร่วมกันกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน หรือชุมชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร เป็นต้น

2. ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ถวิลวดี บุรีกุล (2549 : 101) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาลตลอดจนการบริหารงานหากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายไม่เหมาะสมกับสังคมนั้นๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟังอีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็ได้รับการตอบสนอง

การมีส่วนร่วมของประชาชนยังช่วยให้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหา และโครงการต่างๆ ของภาครัฐเป็นไปอย่างรอบคอบลดความขัดแย้งในสังคมและบังเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ชุมชนและประเทศชาติทำให้คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้า การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีเป้าหมายสำคัญ คือ นำคำนิยาม ความคิดเห็นของสาธารณชนเข้าสู่การตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการตัดสินใจที่

สำคัญแก้ปัญหาความขัดแย้งจากความต้องการที่เหมือนกัน การสร้างความเชื่อมั่น และการให้การศึกษาและให้ข้อมูลแก่สาธารณชน

3. ค่านิยมหลักสำหรับการปฏิบัติเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ถวิลวดี บุรีกุล (2549 : 101)

3.1 สาธารณชนมีความคิดเห็นในการตัดสินใจอันเกี่ยวข้องกับการกระทำที่มีผลกระทบต่อชีวิตของพวกเขา

3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนรวมถึงสมมติฐานที่ว่าความช่วยเหลือจากสาธารณชนจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

3.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน สื่อสารถึงกระบวนการสนใจต่างๆและบรรลุความต้องการในกระบวนการของผู้มีส่วนร่วมทั้งหมด

3.4 กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนแสวงหาและเอื้ออำนาจในการเข้าร่วมของประชาชนที่จะได้รับผลกระทบ

3.5 กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการระบุว่าพวกเขาจะเข้าร่วมอย่างไร

3.6 กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้ผู้เข้าร่วมมีข้อมูลที่พวกเขาต้องการเพื่อใช้ในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

3.7 กระบวนการการมีส่วนร่วมสื่อสารถึงผู้เข้าร่วมถึงวิธีการที่ความคิดเห็นของพวกเขา มีผลต่อการตัดสินใจ

โดยสรุปหลักการหรือองค์ประกอบสำคัญของการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน และส่งเสริมธรรมาภิบาล คือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ในระหว่างประชาชนให้เท่าเทียมกัน อำนาจในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ นั้นจะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน มีการเพิ่มความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมีความยืดหยุ่นได้ กล่าวคือ มีโครงสร้างการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้มีความโปร่งใส และคำนึงถึงความต้องการทรัพยากรของผู้มีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมของประชาชนมีทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมีมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมในสังคมนั้นๆ

ดังนั้นในการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เป็นการสร้างฉันทามติและทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติอีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการ

เผชิญหน้าช่วยให้เกิดความหน้าเชื่อถือ และความชอบธรรมและช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชนรวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน

4. ความหมายของการมีส่วนร่วมในทางการเมือง

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2525 : 172) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น หรือการเข้าร่วมตัดสินใจ หรือการเข้าร่วมดำเนินการในกิจกรรมทางสังคม การเมือง การปกครอง จะโดยทางตรงคือการเข้าร่วมเอง และทางอ้อมคือ สนับสนุนให้ผู้อื่นเข้าร่วม

ธนินิติ เสธฐบุตร (2528 : 1-5) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องเป็นการกระทำที่มุ่งหวังอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาลเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าเป็นการกระทำที่ไม่หวังที่จะมีอิทธิพลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกนโยบายของรัฐบาลหรือเลือกบุคคลสำคัญที่สามารถกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้แล้วไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม

สุจิต บุญบงการ (2537 : 36) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลมีจุดประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล ความหมายนี้มีลักษณะที่น่าสนใจหลายประการคือ

ประการแรก การมีส่วนร่วมทางการเมืองในความหมายนี้ เป็นเรื่องของกิจกรรม ไม่ใช่ทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองในที่นี้ไม่ใช่เป็นเรื่องของความคิด ความรู้สึก หรือความเชื่อทางการเมือง

ประการที่สอง การกระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมืองเราใช้สำหรับบุคคลธรรมดา ส่วนนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองนั้น การเกี่ยวข้องกับการเมืองเรียกว่าเป็นอาชีพของเขา เป็นเรื่องของการเมืองทางการเมือง (Political Role) การมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือมีบทบาททางการเมืองนั้นเป็นบทบาทของบุคคล ซึ่งไม่ได้ทำงานหรือมีอาชีพทางการเมือง

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องของการแสดงออกเพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ

ประการสุดท้าย การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจไม่มีผลเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้นำหรือรัฐบาลแต่อย่างใด แม้ว่าผู้มีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์คัดค้านรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีผลมากน้อยเพียงใดขึ้นกับอำนาจของทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมมักมีอำนาจทางการเมืองไม่มากนักและไม่สามารถผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลได้ตลอดเวลาและทุกเรื่อง

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในกิจกรรมทางการเมือง ในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นการเสนอความคิดเห็นผ่านสื่อมวลชน การออกเสียงเลือกตั้ง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การแสดงประชามติ เป็นต้น

5. รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จิตติ วิทยสรณะ (2544 : 28-30) ได้สรุปรูปแบบ และประเภทของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักรัฐศาสตร์หลายท่านไว้ ดังนี้

5.1 แบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ Verba แบ่งเป็น 4 มิติ ได้แก่ แบบของอิทธิพลขอบเขตของผลผลิต มิติความขัดแย้ง และความต้องการความคิดริเริ่ม โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ ดังนี้

5.1.1 การมีคะแนนเสียง (Voting) เป็นกิจกรรมของพลเมืองที่มีบ่อยมากที่สุด และมีอิทธิพลเหนือผู้นำทำให้ผู้นำต้องปรับปรุงนโยบายเพื่อที่จะได้ลงคะแนน

5.1.2 กิจกรรมรณรงค์หาเสียง (Compiagn Activity) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเลือกตั้งนั้น พลเมืองสามารถเพิ่มอิทธิพลเหนือการเห็นการเลือกตั้งโดยกำหนดให้คะแนนเสียงคนใดคนหนึ่งไว้ก่อนแลมีอิทธิพลต่อผู้นำเหมือนการลงคะแนนเสียง แต่สามารถสื่อสารเกี่ยวกับการขึ้นชอบของผู้มีส่วนร่วมได้มากกว่า

5.1.3 การติดต่อขั้นต้นของพลเมือง (Cityzen Initiated Contacts) การศึกษาการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจำนวนมาก เน้นเรื่องกิจกรรมในกระบวนการเลือกตั้ง แต่กิจกรรมในช่วงระหว่างการเลือกตั้งแต่ละครั้งที่สำคัญเช่นเดียวกันและเพื่อที่จะหาความหมายอื่นๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงควรพิจารณาชนิดของกิจกรรมที่ต่างจากการเลือกตั้งมากที่สุด

5.1.4 กิจกรรมความร่วมมือ (Coopertive Activity) เป็นกิจกรรมขององค์กรหรือกลุ่มที่เกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง และสังคม ในกรณีเช่นนี้ แต่ละคนจะต้องไม่ทำตามลำพังแต่การกระทำจะร่วมมือกับคนอื่น เพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือการดำเนินงานของรัฐบาลมากกว่า อย่างไรก็ตามกิจอาจเริ่มต้นขึ้นในเวลาใดก็ได้ และจะเกี่ยวเนื่องกับปัญหาของกลุ่มใดก็ได้ นอกจากนี้ อาจร่วมกิจกรรมภายในองค์กรทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการได้เช่นเดียวกัน

5.2 แบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ มิลเบรท และโกแอล แบ่งเป็น 6 รูปแบบคือ

5.2.1 การเลือกตั้ง (Voting) Milbrath and Goal การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกจากกิจกรรมรณรงค์หาเสียง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ตราวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาติ

5.2.2 เป็นเจ้าหน้าที่พรรค และเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง (Paraty and Compaighn Workers) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองในช่วงระหว่างการเลือกตั้งในการรณรงค์หาเสียง บริจาคเงินช่วยพรรคและผู้สมัคร ชักชวนให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียงให้พรรคที่ตนเอง ชื่นชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้ง และการร่วมมือกับส่วนต่างๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน

5.2.3 เป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activitists) ขอบเขตในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ ได้แก่ การรวมตัวกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นขององค์กรที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะอื่นๆ และติดต่อราชการในเรื่องปัญหาสังคม

5.2.4 มีการติดต่อกับทางราชการ (Contacting Officials) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้เป็นเรื่องเฉพาะเช่นการติดต่อราชการในเรื่องภาษี โรงเรียน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น

5.2.5 เป็นผู้ประท้วง (Protestot) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้คือ การเดินขบวนตามถนน หรือก่อให้เกิดจลาจล เพื่อบังคับให้รัฐแก้ปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับการเมืองให้ถูกต้อง

5.2.6 เป็นผู้สื่อข่าว (Communicator) รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะผู้สื่อข่าวมีขอบเขตของกิจกรรมมีดังนี้ คือ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำดี การเข้าร่วมแก้ปัญหาทางการเมือง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ทางการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่หรือการให้ความสนใจกับราชการและการเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ผู้สื่อข่าวส่วนนี้มักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูงมีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีข้อมูลทางการเมืองมาก

กล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอาจจะกระทำได้หลายทาง บ้างอาจจะอยากแสดงออกซึ่งการสนับสนุน การตัดสินใจนโยบายหรือการกระทำของรัฐบาล บ้างก็ต้องการให้มีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงไปเลยสุดแล้วแต่ทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ความต้องการจะมีศูนย์กลางอยู่ ณ จุดใด (ปิยนุช เงินคล้าย, 2540 : 7)

6. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในทุกระบบการเมืองในรูปแบบที่ต่างกันไปสำหรับระบอบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างเสรี ถือได้ว่าเป็นหัวใจของประชาธิปไตย เพราะจะทำให้เกิดการติดต่อสื่อสาร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารอันจะทำให้เกิดการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การตัดสินใจที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในสังคม นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังเป็นการแสดงออกซึ่งข้อเรียกร้อง ความต้องการ ความคิดเห็น ปฏิกริยา ความพึงพอใจ และการตอบสนอง ซึ่งเป็นการเสริมสร้าง สนับสนุน ตลอดจนแสดงถึงพันธะ ความรับผิดชอบระหว่างประชาชนกับรัฐบาลหรือตัวแทนของประชาชนที่ทำหน้าที่ดำเนินกิจการบ้านเมืองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนพลเมือง (ปิยนุช เงินคล้าย, 2540 : 5)

การมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองในการบริหารการปกครองท้องถิ่นนั้น สามารถทำได้ 2 รูปแบบ ดังนี้ (นคร พันธุ์สวัสดิ์. 2548 : 24)

6.1 การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือ หรือให้การสนับสนุน (Support) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยริเริ่มและพัฒนาจากเบื้องล่าง โดยสถาบัน หรือองค์กรปกครองตนเองในรูปแบบต่างๆ ได้จัดให้ประชาชนได้เข้าควบคุม (Popular Control) และมีส่วนร่วมในการวางนโยบาย และการบริหาร โครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ที่เกิดจากอำนาจของประชาชนที่จะทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างรวดเร็ว การระดมพลังงาน พลังความคิด ขวัญและกำลังใจของประชาชนในท้องถิ่นโดยกระบวนการกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วม นับได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างสูงสุดในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่น

6.2 การมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง (Political Activities) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญสำหรับการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารปกครองท้องถิ่นเป็นผลมาจากการกระจายอำนาจมาให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีสิทธิมีเสียงดำเนินการปกครองตามแนวทางประชาธิปไตย ถ้าการปกครองท้องถิ่นประชาชนไม่สนใจและไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว ระบบการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะไม่เกิดประโยชน์ในสิทธิทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง

7. การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล

วรทัต ลัยนันท์ (2545 : 41-45) กล่าวว่า รัฐไม่สามารถจัดการทางสังคมได้โดยลำพัง ให้ตรงกับความต้องการของชุมชนได้ ชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการปกครองเป็น “ประชาธิปไตย” ขึ้นนั้นก็คือประชาชนมีส่วนร่วมกับรัฐ ประชาธิปไตย จึงเป็นสะพานเชื่อมสู่สังคมที่เข้มแข็งในอนาคต ในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมกับ อบต. ก็เพื่อ

7.1 เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในตำบล ตามนโยบายการกระจายอำนาจ และหน้าที่ในการบริหารกิจการของตำบล

7.2 เป็นเวทีประชาธิปไตยของประชาชนในท้องถิ่น

7.3 พัฒนาคนในท้องถิ่นให้สามารถรับใช้ท้องถิ่น ชุมชนเข้มแข็ง

7.4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่อง

7.4.1 การพัฒนาท้องถิ่น

7.4.2 ตรวจสอบการทำงานของ อบต.

7.4.3 สมาชิกของ อบต.ทำงานไม่โปร่งใส ทุกจริต ประชาชนสามารถรวมเสียงใช้สิทธิถอดถอน สมาชิก อบต. ได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าประชาชนมีส่วนร่วมกับ อบต. 3 ฐานะ คือ

7.4.3.1 ฐานะผู้ส่งเสริม คือ

1) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งส่งเสริมให้บุคคลที่มีความเอาใจใส่เข้าร่วมกิจกรรมของ อบต. สมัครเสนอสมัครเป็นสมาชิก อบต. ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อบต. เมื่อตนเองมีคุณสมบัติเหมาะสม และมีคนสนับสนุนมาก

2) การมีส่วนร่วมด้านกฎหมาย

(1) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

(2) เสียภาษีตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

3) การมีส่วนร่วมในด้านความร่วมมือ

(1) สละแรงงาน เงิน เพื่อร่วมมือกับ อบต.พัฒนาท้องถิ่น

(2) ร่วมงานทั่วไปของ อบต.

(3) ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆในการพัฒนา อบต.

(4) นำข้อมูลข่าวสาร ปัญหาจากประชาชนมาสู่ อบต.

(5) ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาสนับสนุน หรือไม่สนับสนุน

โครงการของ อบต. ที่มีผลกระทบต่อท้องถิ่น

7.4.3.2 ฐานะผู้รับบริการ

1) แจ้งปัญหาหรือความเดือดร้อนของประชาชนแก่ อบต.

2) สะท้อนให้ผู้บริหาร อบต.เห็นภาพของการบริการที่ประชาชนได้รับ

3) ประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อบต. ขอให้

ออกข้อบัญญัติ

4) ประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีสอบราคา

ประกวดราคาและวิธีพิเศษ อย่างน้อยคณะละ 2 คน

7.4.3.3 ฐานะผู้ตรวจสอบ

1) ตรวจสอบพฤติกรรมของสมาชิกสภา อบต.

2) ตรวจสอบแผนพัฒนา อบต.

3) ตรวจสอบการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ข้อบัญญัติเพิ่มเติมว่า อบต. จะทำอะไรและทำตรงตามแผนพัฒนาตำบลหรือไม่

4) ตรวจสอบการก่อสร้างโครงการและการใช้จ่ายงบประมาณว่ามีความโปร่งใสหรือไม่

5) เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา อบต.อย่างสม่ำเสมอ

6) สามารถขอรับทราบข้อมูล หากเห็นว่าการทำงานของ อบต.

ไม่โปร่งใส

7) คัดค้านข้อบัญญัติ หรือมติของ อบต. ที่ทำให้ประชาชนเกิดความเดือดร้อน

(1) เมื่อตรวจสอบการทำงานของ อบต. ไม่ถูกต้อง ไม่โปร่งใส
ประชาชนในฐานะผู้ตรวจสอบต้องดำเนินการ

(1.1) แจ้งประธานสภา อบต.หรือสมาชิกสภา อบต.เพื่อคัดค้าน

(1.2) เมื่อผู้รับผิดชอบใน อบต.เพิกเฉยให้ร้องเรียนไปยังนายอำเภอ

(1.3) ฟ้องศาล เมื่อคณะผู้บริหาร อบต.หรือพนักงาน อบต.ทำ

ความเสียหายให้แก่ประชาชน

(1.4) สามารถถอดถอนคณะผู้บริหาร หรือสมาชิกสภา อบต. ได้โดยรวบรวมประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งใน อบต.เข้าชื่อร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีการลงคะแนนเสียง เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบ และเมื่อลงคะแนนเสียงลงคะแนนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของผู้มีสิทธิลงคะแนนมีมติให้ถอดถอนได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในการพัฒนา และการสร้างความเข้มแข็งแก่ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation) นั้น นอกจากจะเป็นคุณสมบัติของธรรมาภิบาลแล้วยังเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดธรรมาภิบาลผ่านกระแสนการสร้างเสริมความเข้มแข็งของประชาสังคมที่แรงผลักดันทำให้เกิดกระบวนการตัดสินใจที่เหมาะสม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) (2544 : 12) การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น การที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความเข้มแข็งได้นั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เป็นอย่างดีด้วยองค์การบริหารส่วนตำบล นั้นจะต้องเข้มแข็งและสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาตำบลสู่ความเจริญได้ตามที่มุ่งหวัง

แนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

ปริญญ์ เทวานฤมิตร (2541 : 60) ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเรื่องต่างๆ เช่น การเปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหว และความคืบหน้าของการบริหารการจัดการประเทศโดยผู้ที่ทำหน้าที่แทนประชาชน หรือการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลแก่ผู้ทำหน้าที่แทนตนเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆรวมทั้งการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและถอดถอนผู้ทำหน้าที่แทนประชาชนซึ่งขาดประสิทธิภาพบกพร่องต่อหน้าที่ หรือไม่สุจริตแล้วแต่กรณี

อนเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2542 : 131) กล่าวถึง แนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม กำเนิดขึ้นตั้งแต่กรีกโบราณ และศตวรรษที่ 18-20 ซึ่งได้เผยแพร่ในโลกตะวันตกอีกครั้งใน ค.ศ. 1960 โดย Garol Patman คำว่า ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เป็นการเรียกระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง การปกครอง และในการตัดสินใจระดับต่างๆ มากขึ้น มิใช่ประชาชนจะสามารถทำได้แต่เพียงเลือกตั้งอย่างเดียว

ถวิลวดี บุรีกุล (2545 : 15) กล่าวถึง ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) เกี่ยวข้องกับวิธีการกระจายอำนาจและทรัพยากรต่างๆ ที่ไม่เท่าเทียมกันอันมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและวิธีการที่ประชาชนเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อตน ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจึงหมายถึงการที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อยแต่ได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชนเพื่อทุกๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม

คะเนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม (2545 : 46) หลักการและองค์ประกอบที่สำคัญของ คำว่า ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร

1. เน้นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ และการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ในระหว่างประชาชนให้เท่าเทียมกัน
2. อำนาจในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ นั้นจะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน
3. เพิ่มการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
4. มีความยืดหยุ่นได้ กล่าวคือมีโครงสร้างการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ มีความโปร่งใสและคำนึงถึงความต้องการทรัพยากรของผู้มีส่วนร่วม
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนมีทั้งในท้องถิ่นและระดับชาติ
6. ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร กระบวนการทางนโยบายและกระบวนการยุติธรรม

จึงกล่าวได้ว่าประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเป็นการกระจายอำนาจและเป็นการมีประชาธิปไตยอย่างกว้างขวางของกระบวนการทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

จากคำกล่าวข้างต้นอาจสรุปหลักการหรือองค์ประกอบสำคัญของคำว่า ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ได้ดังนี้ คือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจและจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ในระหว่างประชาชนให้เท่าเทียมกัน อำนาจในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ นั้นจะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีการเพิ่มการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมีความยืดหยุ่นได้ กล่าวคือ

มีโครงสร้างการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้มีความโปร่งใส และคำนึงถึงความต้องการทรัพยากรของผู้มีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

เนื่องจากประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ โดยที่การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทางทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เป็นการสร้างฉันทามติ และทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าใน “กรณีที่ย่ำแย่ที่สุด” ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม และช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน รวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน และส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนการบริหารงาน หากมีการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น เพียงใดจะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้นๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง

กล่าวโดยสรุป ระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่จะมีผลชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง นอกจากจะช่วยในการตัดสินใจของผู้เสนอโครงการหรือรัฐบาลมีความรอบคอบและสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้นแล้วยังเป็นการควบคุมบริหารงานของรัฐบาลให้มีความโปร่งใส (transparency) ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน (Responsiveness) และมีความรับผิดชอบหรือสามารถตอบคำถามของประชาชนได้ (Accountability) อีกด้วย ซึ่งเท่ากับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

วิธีการแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ อาทิการแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับต่ำสุดไปหาระดับสูงสุด ออกเป็นระดับต่างๆ และจำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละระดับจะเป็นปฏิภาคกับระดับของการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วม

ต่ำจำนวน ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำไปหาสูงสุด ได้แก่ (คะเนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. 2545)

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใดๆ มีการให้ข้อมูลอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันมิให้รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจดุลพินิจในการให้หรือไม่ให้ข้อมูลดังกล่าวแก่ประชาชน ต้องมีข้อกำหนดให้รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องกระทำ และกระทำอย่างทั่วถึงด้วย ยกเว้นข้อมูลบางประเภท เช่น เรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ เป็นต้นหนึ่งข้อมูลต่างๆ ที่ประชาชนควรได้รับต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องประชาชนได้รับทราบในเวลาที่เหมาะสมถูกต้องหรือทันเหตุการณ์ มีปริมาณของข้อมูลที่พอเพียงที่จะเข้าใจได้ และมีภาษาที่เข้าใจง่ายด้วย ตลอดจนมีช่องทางการเข้าถึงที่ไม่ยุ่งยาก และฟรีหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น และกระตุ้นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่างๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่างๆ แล้วขอความคิดเห็นจากผู้ฟังเป็นต้น

3. ระดับการปรึกษาหารือเป็นระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สูงกว่าการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นการเจรจากันอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นหรือข้อสงสัยต่างๆ เช่น การจัดประชุมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการและการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น

4. ระดับการวางแผนร่วมกันเป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการเหมาะสมที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องการใช้อำนาจตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งและการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับขั้นที่สูงถัดไปจากระดับการวางแผนร่วมกัน คือ เป็นระดับ

ที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการเป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกัน เพื่อบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่

6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติเป็นต้น อนึ่ง การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด อย่างน้อยขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่ลงประชามติและการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงเพียงใด และในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้วผลของการลงประชามติจะมีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่สำหรับกรณีของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนซึ่งใช้ในปัจจุบัน ผลของการลงประชามติ เป็นเพียงข้อเสนอแนะสำหรับรัฐบาลเท่านั้น ไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติแต่อย่างใด (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. 2540.)

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

“ การปกครองท้องถิ่น ” ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำอธิบายความหมายไว้ ดังนี้
อุทัย หิรัญโต (2523 : 4) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง ปกครองท้องถิ่นที่อยู่ระดับต่ำกว่ารัฐ ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมายและมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำภารกิจในท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งอำนาจเก็บภาษี เจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวอาจได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งโดยท้องถิ่นเองก็ได้

อุทัย หิรัญโต (2523: 2) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานท้องถิ่นต้องมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลยังต้องควบคุมด้วยวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

ประหยัด หงส์ทองคำ (2526 : 40-41) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง ส่วนการปกครองของประเทศหรือรัฐ ซึ่งมีหน้าที่สำคัญที่รับผิดชอบในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่น หรือขอบเขตแห่งใดเฉพาะ และเป็นการสมควรที่จะมอบเรื่องดังกล่าวให้กับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร โดยมีฐานะเป็นรองจากการบริหารของรัฐบาลในส่วนกลาง

ประธาน คณะทศศึกษากร (2526 : 40-41) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนแห่งใดแห่งหนึ่งที่มีการเกิดขึ้นทำหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารงานคลัง มีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจและมีสภาท้องถิ่นเป็นองค์กรสำคัญขององค์กรนี้

ประธาน คณะทศศึกษากร (2526 : 8) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์กรทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

ลิขิต ชีรเวคิน (2535 : 314) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางในแง่ที่ว่า ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นย่อมเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นดีกว่าคนต่างถิ่น ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลสำคัญ คือ ทำให้ท้องถิ่นรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง รัฐบาลกลางเป็นเพียงหน่วยส่งเสริมด้านงบประมาณบางส่วน และด้านความรู้ทางเทคนิค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาชนบทซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลนั้นจำเป็นต้องทำไปควบคู่กับการปกครองท้องถิ่น เช่น การพัฒนาชนบทและบทบาทของสภาตำบลจากนิยามและความหมายที่กล่าวมา พอที่จะอธิบายถึงการปกครองท้องถิ่นได้ ดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นตามความเหมาะสม และตามที่กฎหมายกำหนด

2. ความเป็นอิสระของท้องถิ่น ซึ่งแสดงออกโดย

- 2.1 ความอิสระในการเลือกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น

- 2.2 ความเป็นอิสระในการบริหารกิจการท้องถิ่น การเงิน การคลัง และการบริหารงานบุคคล

- 2.3 การกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่นและทำหน้าที่จำเป็นตามกฎหมายเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของชาติเป็นส่วนรวมและจะกระทบต่อสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ประชาชนมิได้

- 2.4 ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่นในการบริหารกิจการท้องถิ่น ทั้งในเรื่องการเลือกผู้ที่จะมาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการและประโยชน์แก่ท้องถิ่นของตน รวมถึงเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในกลไกการปกครองระบอบประชาธิปไตย เกิดความสำนึกในความสำคัญของสิทธิ

เสรีภาพทางการเมืองของตนเอง ตลอดจนความตื่นตัวที่จะใช้สิทธิทางการเมืองหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความรับผิดชอบต่อประโยชน์ส่วนรวม

3. การกระจายอำนาจกับการปกครองท้องถิ่น

ชานาญ ยูบรุณ (2503 : 8-9) กล่าวถึง แนวทฤษฎีดั้งเดิมได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (decentralization by territory) หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมหรือบริการสาธารณะภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง

2. การกระจายอำนาจตามกิจการ (decentralization by function) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีความอิสระในการดำเนินการให้เหมาะสมแก่เทคนิคของงานนั้น (เช่น school districts) ในสหรัฐอเมริกา Highway and Transportation Committee ในประเทศอังกฤษ)

แต่แนวทฤษฎีสมัยใหม่เห็นว่า การพิจารณาว่าเป็นการรวมอำนาจหรือกระจายอำนาจควรพิจารณาว่า อำนาจที่วินิจฉัยชี้ขาดอยู่แก่องค์การปกครองเดียวหรือหลายองค์การปกครอง ถ้าอยู่ในองค์การปกครองเดียว เรียกว่า การรวมอำนาจ แต่ถ้าอำนาจนี้อยู่แก่หลายองค์การเรียกองค์การเหล่านั้นว่าองค์การกระจายอำนาจ แนวทฤษฎีใหม่นี้เห็นด้วยที่จะแยกความหมายการกระจายอำนาจออกเป็นการกระจายอำนาจตามอาณาเขต ควรพิจารณาว่าองค์การนั้นมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดหรือไม่

ในการพิจารณาความหมาย "การกระจายอำนาจ" ยังอาจพิจารณาได้ 2 รูปแบบ คือ

1. การกระจายอำนาจบริหาร (administrative decentralization) ซึ่งหมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่ (delegation) หรือการโอนอำนาจหน้าที่ (transfer of Authority) หรือการแบ่งอำนาจ (deconcentration) ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจให้หน่วยงานระดับต่างๆ สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้โดยไม่เสนอขออนุมัติ หรือขอความเห็นชอบจากหน่วยงานระดับเหนือขึ้นไป และอาจรวมถึงการกระจายอำนาจนอกระบบ เช่น การให้เอกชนรับผิดชอบดำเนินการกิจกรรมสาธารณะบางอย่างแทนราชการ หรือกระจายให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของหน่วยราชการ

2. การกระจายอำนาจทางการเมือง (political decentralization) เป็นการกระจายอำนาจให้ ชุมชนต่างๆ ปกครองตนเอง ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจทางการเมืองและการปกครองอย่างเด็ดขาด จากเดิมที่มีศูนย์รวมอำนาจทางการเมืองที่ส่วนกลางให้องค์การทางการเมืองปกครองท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ การกระจายอำนาจทางการเมืองนี้ประชาชนในองค์การทางการเมืองปกครอง

ท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุมดูแลกิจการที่เป็นสาธารณะของท้องถิ่น โดยลดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภูมิภาคจนถึงไม่มีหน่วยงานภูมิภาคในที่สุด

จากความหมายสามารถสรุปลักษณะสำคัญๆ ตามหลักกระจายอำนาจได้ ดังต่อไปนี้

2.1 เป็นองค์กรที่บานะเป็นนิติบุคคล เมื่อกระจายอำนาจไปให้ท้องถิ่น ท้องถิ่นนั้นจะต้องตั้งองค์กรขึ้นมา ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล

2.2 มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่น การกระจายอำนาจเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด จึงจัดให้สภาท้องถิ่นขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน และองค์กรนี้เป็นผู้เลือกคณะผู้บริหารมาดำเนินงานของท้องถิ่นต่อไป หรือให้ประชาชนเลือกตั้งโดยตรงก็ได้

2.3 มีอิสระในการปกครองตนเอง การกระจายอำนาจนั้น ต้องกำหนดให้องค์กรท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารงานหรือจัดกิจการได้เองตามสมควร แต่อิสระนั้นจะต้องอยู่ภายใต้ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะมากกว่าหรือเท่ากับอำนาจจากส่วนกลางไม่ได้ และหน่วยปกครองท้องถิ่นมิได้ถือเป็นหน่วยภายใต้บังคับบัญชาของส่วนกลางเหมือนการปกครองส่วนภูมิภาค

2.4 มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเอง ตามหลักการกระจายอำนาจนั้น องค์กรปกครองท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจนั้น องค์กรปกครองท้องถิ่นจะมีงบประมาณแยกต่างหากจากส่วนกลาง โดยรายได้จากการจัดเก็บภาษีและเงินอุดหนุน (ถ้ามี) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่างๆ

2.5 มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของตนเอง ท้องถิ่นต้องมีเจ้าหน้าที่ของตนเองเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่นี้ไม่ได้สังกัดกระทรวง ทบวง กรมในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั่นเอง

ข้อดีของการกระจายอำนาจ

1. สามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ดีขึ้น การบริหารสาธารณะบางอย่างที่เกี่ยวกับส่วนได้ส่วนเสียเฉพาะท้องถิ่น ถ้าได้มอบให้ผู้บริหารงานของท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นผู้จัดทำย่อมจะได้ผลโดยตรงตามความต้องการของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เพราะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ดี

2. เป็นการแบ่งเบาภาระของส่วนกลาง ในปัจจุบันส่วนกลางมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศมากขึ้นตามลำดับ ถ้าไม่ตัดภาระบางประการที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของแต่ละท้องถิ่นลงบ้างจะทำให้ไม่อาจดำเนินได้อย่างสะดวกและได้ผลดี สมกับความต้องการของราษฎรแต่ละท้องถิ่น เมื่อมีการปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงเป็นการแบ่งเบาภาระ

3. กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เมื่อการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนได้เสียในกิจการท้องถิ่นโดยตรง และก่อให้เกิดความ

จำเป็นที่จะต้องปรึกษาหารือกันในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้จักรับผิดชอบร่วมกัน
คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น

ข้อเสียของการกระจายอำนาจ

1. อาจเป็นภัยต่อเอกภาพทางการเมืองและความมั่นคงของประเทศ
เพราะถ้าหากกระจายอำนาจมากเกินไปอาจจะเป็นการทำลายเอกภาพในการปกครองและ ความ
มั่นคงปลอดภัยของรัฐได้ ทั้งอาจทำให้เกิดการแก่งแย่งระหว่างท้องถิ่นซึ่งต่างมุ่งรักษาผลประโยชน์
ของตน โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดแก่ท้องถิ่น

2. การเล็งเห็นผลประโยชน์ของท้องถิ่นสำคัญกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม
กล่าวคือ การมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนท้องถิ่นจนลืมนึกถึงผลประโยชน์ของชาติ อาจจะทำให้เกิด
ความเสียหายส่วนรวมได้

3. ทำให้เกิดความสับสนได้ เพราะการแยกงบประมาณออกเป็นส่วนๆ
ทั้งต้องมีเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ของตน ซึ่งไม่อาจหมุนเวียนสับเปลี่ยนกันได้กับท้องถิ่น
อื่นๆรวมทั้งอาจมีการใช้จ่ายที่ไม่ประหยัดและควบคุมการเงินไม่ดีพอ

ประยุทธ์พงศ์ทองคำ (2526 : 64-85) กล่าวถึง การพัฒนาทางการเมือง
โดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น ความสำเร็จของการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย
ระดับชาติ ขึ้นอยู่กับสัมฤทธิ์ผลของการพัฒนาการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นในประเด็นที่สำคัญ
2 ประการ คือ

1. การพัฒนาปัจจัยแวดล้อมในท้องถิ่นที่อิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมือง
ได้แก่

1.1 เศรษฐกิจ เศรษฐกิจเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทางการเมือง
สังคมที่การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างดี ประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นชนชั้นกลางซึ่งเป็นชนชั้นที่มีบทบาท
และอำนาจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง
ได้อย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศพอที่จะทำให้ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้และ
สภาพการทำงานที่เขาพอจะใช้เวลาว่างจากการประกอบอาชีพ เพื่อให้ความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วม
ร่วมทางการเมืองได้ นอกจากนี้ปัญหาความยากจนของประชาชนยังมีผลเสียต่อระบอบประชาธิปไตย
คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีโอกาสที่จะใช้ใช้อำนาจเงินเป็นประโยชน์ในการหาเสียง มักจะพบอยู่
เสมอว่าประชาชนผู้ยากจนยอมแลกเปลี่ยนสิทธิทางการเมืองของตนด้วยเงินจำนวนเพียงน้อยนิด
หรือผลประโยชน์ตอบแทนในลักษณะอื่น ทำให้การเลือกตั้งขาดความหมาย

1.2 การศึกษา ประชาชนจะมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะรับผิดชอบในการใช้
สิทธิทางการเมืองหรือตัดสินใจปัญหาต่างๆ ให้เกิดผลดีก็ต่อเมื่อประชาชนมีการศึกษาดีพอ การศึกษา
จะส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวทุกๆ ด้าน มีความรอบรู้ในปัญหาต่างๆ ของบ้านเมือง

การพัฒนาการศึกษาต้องเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีความเข้าใจถึงระบบการเมือง การปกครอง สิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมทางการเมืองผลประโยชน์ที่ประชาชนควรได้รับ รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 วัฒนธรรมทางการเมือง ความมั่นคงหรือความสำเร็จของการปกครองระบอบใด ขึ้นอยู่กับการที่คนในสังคมนั้น มีจิตใจที่เชื่อมั่นและเห็นถึงคุณค่า และพยายามปฏิบัติให้บรรลุถึงเป้าหมายของระบอบการปกครองนั้นๆ วัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น สนใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ใช้เหตุผลมีความรับผิดชอบ

2. พัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจการของท้องถิ่นมากขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนในการ ตัดสินในกิจการของท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง ให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและแบ่งเบาภาระรัฐบาลกลาง

2.2 การเงินท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องกำหนดนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นให้สามารถเลี้ยงตัวได้ และต้องปรับปรุงนโยบายเรื่องภาษีอากรของท้องถิ่นให้ทันสมัยและเป็นธรรม

2.3 โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความล้มเหลวของการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยประการหนึ่งก็คือ การกำหนดโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยยึดหลักเอกรูป คือ จัดให้เป็นรูปเดียวกันหมดโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมและสภาพของท้องถิ่น

2.2 หนังสือเรื่อง “100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2540 “ โดย ธเนศวร เจริญเมือง ได้นำเสนอถึงบทบาท และปัญหาของเทศบาลที่ถือกำเนิดและเติบโตมาใกล้เคียงกับสถาบันการเมืองระดับชาติ เช่น รัฐสภา เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญ เพราะตั้งอยู่ในเขตเมืองของทุกจังหวัดทั่วประเทศซึ่งเป็นเขตที่คนมีความรู้ ความสามารถ มีกำลังมากที่สุด ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมในแต่ละจังหวัดอาศัยอยู่ แต่เขตเมืองและเทศบาลไม่เคยได้รับการพิจารณาตรวจสอบอย่างจริงจังเหมือนสถาบันการเมืองอื่นๆ ในระดับชาติ ตั้งแต่ปี 2476 ที่เทศบาลถือกำเนิดจากผลการศึกษาจำนวนไม่มากนัก พอจะประมวลปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของเทศบาลได้ว่า เทศบาลถูกแทรกแซงและควบคุมจากรัฐบาลกลางกับเทศบาล ทำให้เกิดช่องว่างในทางปฏิบัติ ปัญหารูปแบบสภานายกเทศมนตรี ที่เอื้อประโยชน์ให้ฝ่ายเสียงข้างมาก ปัญหาประชาชนขาดความสนใจทางการเมือง ขาดบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่สนใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งมาก

เท่าที่ควร โดยเฉพาะในเขตเทศบาลที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง มีคนต่างถิ่นอพยพเข้าไปอยู่มาก ไม่สนใจติดตามการทำงานของเทศบาลและไม่มีการตรวจสอบ ควบคุมการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่น เมื่อประชาชนมีบทบาททางการเมืองจำกัด ผลก็คือพวกเขาไปลงคะแนนเสียงไม่มากนัก ผู้สมัครที่มีคะแนนจัดตั้งจึงได้เปรียบในการแข่งขัน เมื่อประชาชนไม่สนใจติดตามการทำงานของเทศบาล พลังของสมาชิกสภาเทศบาลฝ่ายค้านก็ยิ่งน้อยลงไปอีก ขณะเดียวกันเปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารแสวงหาผลประโยชน์จากการบริหารได้อย่างเต็มที่

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

1.1 หลักความอิสระแห่งการเลือกตั้ง (Freedom Election) ข้อนี้หมายถึง การจัดการดำเนินงานเลือกตั้งนั้น ต้องให้เกิดอิสระเสรี แก่ผู้มีสิทธิออกเสียงในการเลือกตั้งอย่างเต็มที่ กล่าวคือ ทุกคนย่อมใช้สิทธิของตนได้โดยอิสระปราศจากการบังคับ ความกดดันทางจิตใจ หรือการกระทำใดๆ รวมทั้งการหาทางป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดว่า อันจะมีผลต่อการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งและเป็นเหตุให้การเลือกตั้งถูกบิดเบือนไปจากเจตจำนงที่แท้จริงของผู้ออกเสียงเลือกตั้ง และยังรวมไปถึงความเป็นอิสระการไม่ไปออกเสียงเลือกตั้งด้วย ซึ่งหมายความว่า หากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไม่ประสงค์จะไปใช้สิทธิของตน รัฐบาลก็ไม่อาจที่จะนำมาตราการใดๆ มาบังคับให้ต้องไปเลือกตั้งได้ หลักความเป็นอิสระของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งนี้ ในบางประเทศ เช่น สหพันธรัฐเยอรมัน ยังครอบคลุมไปถึงการเตรียมการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหาเสียงเลือกตั้งด้วย เว้นแต่รัฐธรรมนูญของรัฐซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ จะมีบทบัญญัติระบุให้การไปออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน เช่น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) ของประเทศไทย

1.2 หลักการเลือกตั้งตามกำหนดให้มีเวลาที่แน่นอน เช่น กำหนดการเลือกตั้งให้มีการเลือกตั้งโดยปกติทุก 4 ปี หรือ 6 ปี ด้วยเหตุที่ต้องการให้ผู้ใช้อำนาจทางการเมืองที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนมีความรับผิดชอบมากขึ้น ลดอำนาจการผูกขาดและเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นได้มีโอกาสเข้าสู่การใช้อำนาจการเมืองเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมด้วย

1.3 หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริงหรือการเลือกตั้งที่ยุติธรรม (Genuine Election) กล่าวคือ รัฐบาลมีหน้าที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ตามกฎหมาย และเป็นการสะท้อนการแสดงออกซึ่งเจตจำนงที่แท้จริงของประชาชน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงต้องจัดให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการดำเนินการเลือกตั้งของตนให้ได้มากที่สุด รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการคัดค้าน

การเลือกตั้งได้ เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งได้ เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งนั้น ไม่เป็นไปโดยบริสุทธิ์อย่างแท้จริง

1.4 หลักการออกเสียงทั่วไป (Universal Suffrage) เป็นการเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงเลือกตั้งอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิของบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ โดยอาศัยข้อพิจารณาทางการเมือง เศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็น เพศ เผ่าพันธุ์ ชาติพันธุ์ ศาสนาฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ จำนวนอายุที่ง่าย การถือสิทธิ สถานะทางการศึกษาหรืออาชีพ ความคิดเห็นทางการเมือง หรือการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบุคคลหนึ่งบุคคลใดว่ามีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่ BverfGE (บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ. 2542 : 23 ; อ้างอิงมาจาก BverfGE. 1970) เว้นแต่บุคคลที่มีข้อจำกัดอันเป็นที่ยอมรับทั่วไปหรือที่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่กำหนดไว้ เช่น ไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่เด็ก และบุคคลที่จิตบกพร่องผู้ต้องขัง เป็นต้น

1.5 หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal Suffrage) หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาคเป็นหลักการที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งยอมรับในคุณค่าความเท่าเทียมกันของมนุษย์ ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปรับหลักการความเสมอภาคไปใช้ในบริบทของการของการเลือกตั้ง หลักการนี้มีสาระสำคัญอยู่ว่าบุคคลมีความเสมอภาคกันที่จะได้รับความคุ้มครอง ได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันในสาระสำคัญ มิใช่เลือกปฏิบัติเพราะเหตุความแตกต่างเรื่องเหล่ากำเนิดเพศ การนับถือศาสนา เป็นต้น หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาคนั้น นับเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของการเลือกตั้งที่มีความสำคัญในทางปฏิบัติมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับหลักทั่วไปของการเลือกตั้งและทำให้การเลือกตั้งมีความสมบูรณ์มากขึ้นในแง่ของการทำให้คะแนนของผู้มีสิทธิออกเสียง ได้มีโอกาสส่งผลในการเลือกตั้งอย่างเต็มที่ ซึ่งหมายความว่า บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีสิทธิคนหนึ่งเสียง และคะแนนเสียงทุกคะแนนมีน้ำหนักเท่ากัน และกำหนดออกมาเป็นหลักการที่เรียกกันว่า “One Man One Vote” เช่นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาของประเทศไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้ หลักการเลือกตั้งมิได้ใช้บังคับเฉพาะในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น จะพบว่า การเลือกตั้งโดยเสมอภาคยังกินความไปถึงการเลือกตั้งในทุกขั้นตอนรวมทั้งการสมัครรับเลือกตั้งการเตรียมการเลือกตั้งทั้งหมด การหาเสียงและการนับคะแนน เป็นต้น

1.6 หลักการลงคะแนนลับ (Secret Election) หลักการนี้ เป็นสาระสำคัญหนึ่งของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยและเป็นตัวค้ำประกันหลักความเป็นเสรีของการเลือกตั้ง เนื่องเพราะการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยทางลับแล้ว การเลือกตั้งก็จะไม่อาจเป็นไปโดยเสรีได้ ในเชิงหลักการ หลักการลงคะแนนลับหมายถึง การให้สิทธิเสรีภาพที่จะลงคะแนน โดยไม่จำเป็นต้องไปบอกผู้อื่น

หรือผู้อื่นได้ทราบว่าจะเลือกใคร ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ป้องกันการใช้อิทธิพล ข่มขู่หรือการให้สินจ้างรางวัลแก่ผู้ลงคะแนนเสียง

ชัยอนันต์ สมุททนิกข (2524 : 11) ได้สรุปหลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งไว้ ซึ่งสามารถเข้าใจได้ง่ายว่า การเลือกตั้งนั้น ไม่ว่าจะระดับใดหรือที่ไหน ถ้าอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยแล้วนั้น จะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ ดังนี้

1. มีบุคคลหลายคน หรือบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายบัญชี ในกรณีที่ให้ราษฎรเลือกตั้งเลือกตั้งตามชื่อให้เลือก ถ้าเพียงบุคคลเดียวหรือมีบัญชีรายชื่อผู้รับสมัครเลือกตั้งเพียงบัญชีเดียวจะไม่ถือว่าเป็นการเลือกตั้ง
2. จะต้องให้เสรีภาพแก่ราษฎรที่จะเลือกหรือไม่เลือกก็ได้ โดยไม่มีการบังคับขู่เข็ญจากผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ด้วยวิธีการใด ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม
3. ราษฎรที่มีสิทธิเลือกตั้ง จะต้องมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อคิดเห็น หรือนโยบายต่าง จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม ทั้งนี้ที่จะให้ตัวแทนตามต้องการ
4. ราษฎรที่มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องมีสิทธิและเสรีภาพที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้

2. ประเภทของการเลือกตั้ง

การพิจารณาแบ่งประเภทของการเลือกตั้งนั้น อาจใช้หลักเกณฑ์ต่าง ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน โดยพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งได้เป็น 4 ประเภท คือ

2.1 การเลือกตั้งทั่วไป (General Election) คือ การเลือกตั้งที่มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศลงคะแนนเสียงพร้อมๆ กัน เป็นการเลือกตั้งคราวเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งจะ เป็นเครื่องชี้วัดกระแสทางการเมืองของประเทศได้เป็นอย่างดี แต่กระนั้น การเลือกตั้งทั่วไปก็ยังเป็น ภาพสะท้อนความคิดเห็นและแนวโน้มของกระแสความคิดทางการเมืองของประชาชนในประเทศ หรือในเขตเลือกตั้งนั้น ได้เป็นอย่างดี

2.2 การเลือกตั้งซ่อม (By Election) เป็นการเลือกตั้งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่แทนในกรณีต่าง ตามที่กฎหมายกำหนดเนื่องจากบุคคลนั้นขาดสมาชิกภาพ เช่น ตาย ลาออก ถูกถอดถอนออกจาก ตำแหน่ง เป็นต้น ก็จะมีการเลือกตั้งซ่อมเพื่อให้ได้ผู้แทนประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในตำแหน่งนั้น แทนบุคคลเดิม แต่มีบางกรณีที่มีคำพิพากษา หรือคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมา เป็นไปโดยมิชอบซึ่งเป็นการขาดสมาชิกภาพอีกกรณีหนึ่ง และกำหนดให้เป็นการเลือกตั้งประเภทหนึ่ง เรียกว่า การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election)

2.3 การเลือกตั้งเพิ่ม เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนหลาย จังหวัดหรือหลายเขตเลือกตั้งในคราวเดียวกัน แต่มิใช่การเลือกตั้งทั่วประเทศ

2.4 การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election) คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่อีกครั้งหนึ่งในกรณีที่สภานิติบัญญัติหรือศาลยุติธรรม/ศาลรัฐธรรมนูญ อันรวมไปถึงองค์การที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งที่กฎหมายให้อำนาจไว้วินิจฉัยว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นโมฆะ หรือผิดต่อบทกฎหมายและได้มีคำสั่งที่ชอบให้เพิกถอนเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่งที่พ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นรายบุคคลหรือรายเขตเลือกตั้งก็ได้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยา ต่างก็มีกฎหมายที่ใช้ในการเลือกตั้งเป็นของตนเองหรือบางท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ได้นำกฎหมายเลือกตั้งของเทศบาลมาใช้บังคับอนุโลม ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวได้บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้ง และให้มีอำนาจตรากฎหมายกระทรวงวางระเบียบการลงคะแนนและกิจการอื่นๆ และผู้มีบทบาทอำนาจให้หน้าที่ในการดำเนินการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายเลือกตั้งเดิมคือ กระทรวงมหาดไทย จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 235 บัญญัติว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งหรือการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และหมวด 14 มาตรา 284 บัญญัติว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ ประกอบกับมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 กำหนดว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 ใช้บังคับ จากสาเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องรับผิดชอบการเลือกตั้งท้องถิ่นตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม 2546 เป็นต้นมา ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครบวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกยุบสภาจะต้องมีการจัดการเลือกตั้งตามกฎหมายฉบับนี้ซึ่งมีรูปแบบวิธีการและผู้รับผิดชอบจัดการเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไปจากการเลือกตั้งตามกฎหมายเดิมอย่างมากคือ มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการเสนอแนะและให้ความเห็นชอบในการบริหารจัดการเลือกตั้งและให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น ได้แก้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น คือให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในฐานะเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีบทบาทในฐานะเป็นหนึ่งในคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

3. การเลือกตั้งท้องถิ่นในระบบใหม่ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย 2545 : 14)

3.1 โครงสร้างการบริหารจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 สามารถสรุปโครงสร้างการบริหารจัดการการเลือกตั้งในรูปคณะกรรมการได้ 4 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบการเลือกตั้งท้องถิ่นทั่วราชอาณาจักร

ระดับ 2 คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (กกต. จังหวัด) เป็นผู้ช่วยเหลือคณะกรรมการการเลือกตั้งในการควบคุมและกำกับดูแลการเลือกตั้งท้องถิ่นแต่ละจังหวัด

ระดับ 3 คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กกต.ท้องถิ่น) มีจำนวน 5 คนเท่ากันทุกแห่ง ทุกประเภท มีหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นกกต.ท้องถิ่นโดยตำแหน่ง ส่วนที่เหลือมาจากการสรรหาอีกแห่งละ 4 คน เป็นผู้รับผิดชอบในการเสนอแนะและให้ความเห็นชอบจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

ระดับ 4 คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กปน.) เป็นเจ้าของพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งรับผิดชอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการลงคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง

ทั้งนี้ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ เป็นผู้รับผิดชอบงานด้านธุรการและสนับสนุนการบริหารจัดการการเลือกตั้งตามกฎหมายและระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

3.2 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้ง องค์กรบริหารส่วนตำบล. (2538 : 10) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อการเลือกตั้งเมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้ง เช่น กรณีการเลือกตั้งทั่วไป คือ ครบวาระยกเว้นค่าใช้จ่ายในส่วนความรับผิดชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีงบประมาณไม่เพียงพอให้นางบประมาณมาใช้เพื่อการเลือกตั้ง หากไม่มีหรือมีแต่ไม่เพียงพอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำรายการค่าใช้จ่ายในส่วนที่จำเป็นและไม่เพียงพอพร้อมด้วยเหตุผลเสนอกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นหน่วยงาน

รับผิดชอบในการกลั่นกรองเพื่อเสนอขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่ประสานงานเกี่ยวกับเรื่องนี้

3.3 การกำหนดวิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงของผู้สมัครตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 57 ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการเพื่อบังคับให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือดัดแปรการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครอื่นทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 แต่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ฉบับนี้มีความพิเศษแตกต่างกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาใน 3 ประการ คือ

3.3.1 การประกาศนโยบายหรือแนวทางแก้ไขปัญหามาของท้องถิ่นด้วยวิธีการใช้จ่ายเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิให้ถือว่าเป็นการให้หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

3.3.2 ให้ กกต. กำหนดวิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงให้ชัดเจนว่ากรณีใดบ้างที่ไม่ได้

3.3.3 ห้ามดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งเพื่อบังคับให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น ห้ามบริจาคหรือให้เงิน หรือทรัพย์สินแก่บุคคลหรือองค์กรเอกชนต่างๆ รวมทั้งสถานที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ตลอดจนห้ามจัดเลี้ยงหรือจัดมหรสพในช่วงเวลาดังตั้งแต่วันประกาศให้มีการเลือกตั้งหรือช่วงเวลา 60 วันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

3.4 มาตรการป้องกันการสมยอมการสมัครรับเลือกตั้ง (มาตรา 100) ในการเลือกตั้งท้องถิ่นที่ผ่านมามีการสมยอมการสมัครกันมาก กฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นสมัยใหม่จึงกำหนดว่าสมัครแล้วห้ามถอนการสมัคร กรณีผู้สมัครผู้บริหารท้องถิ่นเท่ากับจำนวนผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งผู้สมัครนั้นต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

3.5 การประกาศผลการเลือกตั้ง (มาตรา 95) เนื่องจากการเลือกตั้งท้องถิ่นระบบใหม่มีการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งซึ่งแตกต่างกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นเมื่อมีการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งเสร็จแล้วคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้รวบรวมผลคะแนนของแต่ละเขตเลือกตั้งและรายงานผลการรวมคะแนนไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่าการเลือกตั้งและการนับคะแนนของเขตเลือกตั้งใดเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมให้รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง

ในทางตรงกันข้ามหากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ได้รับการร้องเรียน หรือเห็นว่าผู้ใดได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ จังหวัดจะเป็นผู้รับผิดชอบในการสืบสวนสอบสวน และเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ช่วยดำเนินการสืบสวน สอบสวนได้ และเมื่อดำเนินการเสร็จต้องส่งสำนวนพร้อมทั้งความเห็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง วินิจฉัยก่อนประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง (มาตรา 96 และข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า ด้วยการแต่งตั้งอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546)

3.6 การให้ใบเหลือง - ใบแดง การสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือการเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งหรือเรียกง่าย ๆ ว่าการให้ใบเหลือง-ใบแดง เป็นอำนาจเฉพาะตัวของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 236 (6) และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร ท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ตั้งแต่มาตรา 95-มาตรา 104 จึงไม่อาจมอบอำนาจให้แก่คณะกรรมการการ เลือกตั้งประจำจังหวัดหรือบุคคลอื่นได้

3.7 การคัดค้านการเลือกตั้ง (มาตรา 102) การคัดค้านเป็นกรณีที่ต้องกระทำภายหลังที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้วผู้มีสิทธิคัดค้าน ได้แก่ ผู้สมัคร ผู้มีสิทธิ เลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10 คน ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ซึ่งมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการ เลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายใน 10 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

3.8 การกิจสำคัญที่กฎหมายให้ส่วนราชการสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

3.8.1 การจัดเจ้าหน้าที่สนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานเลือกตั้งท้องถิ่น (มาตรา 25) เมื่อมีการเลือกตั้งท้องถิ่นใดหากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อง ขอความช่วยเหลือต่อผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือกรณีมีเพียงพอแต่จำเป็นต้องใช้ บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งในบางกรณี และมีความเป็นกลางให้ผู้ว่าราชการ สนับสนุนหรือแจ้งหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องให้ส่งข้าราชการพนักงานหรือลูกจ้างเพื่อช่วยเหลือในการ ปฏิบัติงานเลือกตั้งท้องถิ่น โดยถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 25

3.8.2 การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้ง (มาตรา 26) การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้งเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ การเลือกตั้ง ซึ่งจะมีผลทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อยหรือไม่ การทำหน้าที่ส่วนนี้กฎหมาย

กำหนดให้เป็นบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

นอกจากนี้ มาตรา 26 ยังกำหนดให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง ตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้องขอ (ประมาณหน่วยเลือกตั้งละ 2 คน)

ดังนั้น การปฏิบัติในเบื้องต้นให้ใช้กำลังตำรวจเป็นหลักในการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อย หากไม่พอเพียงให้นายอำเภอสนับสนุนเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมให้ครบตามจำนวน โดยคัดเลือกจากสมาชิกอาสาสมัคร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านสมทบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ระเบียบฯ ข้อ 55- ข้อ 57)

3.8.3 การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ในการเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์ตลอดจนสถานที่ที่จะใช้ในการเลือกตั้ง เช่น หอประชุมอำเภอ หรือโรงเรียน วัด มัสยิด ฯลฯ ส่วนมากอยู่ในความรับผิดชอบของทางราชการ ดังนั้นขอให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานขอรับสนับสนุนไว้ให้พร้อมก่อนมีการเลือกตั้งทุกครั้ง

3.9 มาตราการป้องกันการย้ายทะเบียนบ้านเพื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมิชอบ โดยที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาอธิบายให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบการจัดทำทะเบียนบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ฉะนั้นการจัดทำบัญชีรายชื่อ การเพิ่มชื่อถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่ง กกต. จังหวัด ควรชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจโดยให้ประสานงานกับนายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่นให้คำนึงถึงการย้ายทะเบียนบ้านเพื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมิชอบตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 43

3.10 สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องวางตัวเป็นกลางมิให้ใช้ตำแหน่งกระทำการที่เป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่น

เนื่องจากตามมาตรา 29 และมาตรา 60 ห้ามมิให้ข้าราชการการเมืองสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใดๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใดๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติ ระวัง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการกระทำความผิด

ในกรณีจำเป็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ หรือห้ามเข้าเขตเลือกตั้งจนกว่าจะมีการประกาศผลการนับคะแนนได้

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ในลักษณะของระเบียบข้อกฎหมายในการบริหารจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งระเบียบข้อกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นจะเป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆในการปฏิบัติในการบริหารจัดการเลือกตั้ง ซึ่งในบางครั้งปัญหาที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือบางครั้งก็เกิดจากตัวบทกฎหมายเอง เช่น ต้องปฏิบัติตามห้วงระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้าง รูปแบบ และที่มาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1. โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (Structure of Local Government)

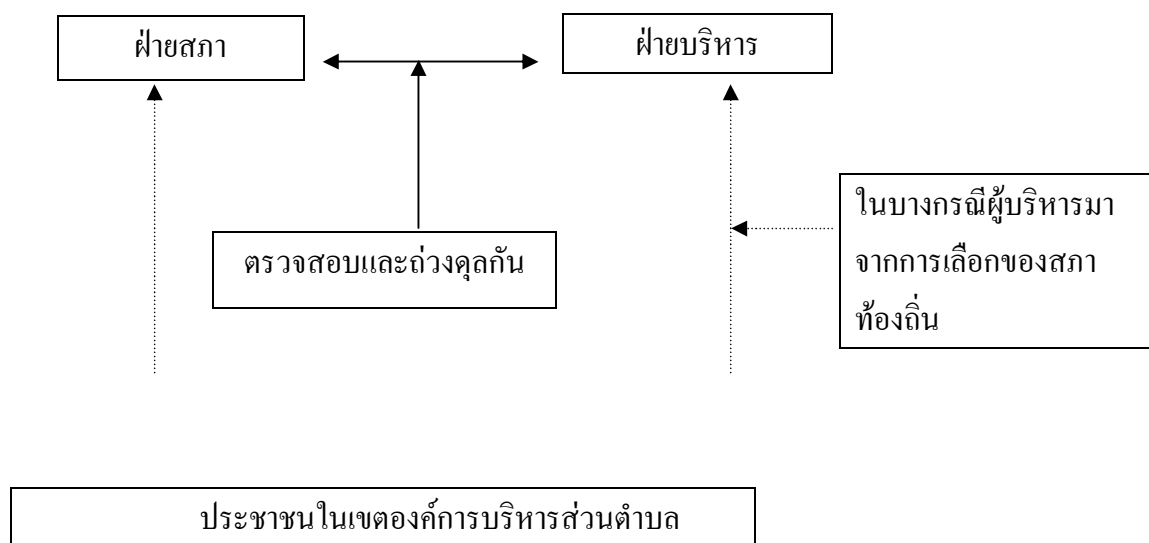
มรุต วันทนกร (2549 : 15)

รูปแบบสภาตำบลฝ่ายบริหาร (Council - Executive) เป็นรูปแบบที่แพร่หลายมากที่สุดในโลกก็ว่าได้ เนื่องจากเป็นรูปแบบที่มีการแบ่งแยกฝ่ายบริหารอย่างชัดเจน รูปแบบสภาตำบลฝ่ายบริหารนี้ ถ้านำไปใช้กับเทศบาล เราจะเรียกว่ารูปแบบสภาตำบลนายกเทศมนตรี กล่าวคือ นายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ในขณะที่หัวหน้าฝ่ายสภาเรียกว่า ประธานสภาเทศบาล

องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบสภาตำบลฝ่ายบริหาร ได้แก่

1. มีการแบ่งแยกฝ่ายสภาและบริหารออกจากกัน
2. ฝ่ายบริหารทำหน้าที่ในการบริหารกิจการภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ฝ่ายสภาทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารและทำหน้าที่ในการออกกฎหมายระดับท้องถิ่น
4. สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงในท้องถิ่น
5. หัวหน้าฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน
6. การแบ่งแยกฝ่ายสภาตำบลฝ่ายบริหารออกจากกัน ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับฝ่ายบริหารเข้ม แข็งหรืออ่อนแอ

ภาพประกอบ 2 แสดงโครงสร้างสภากับฝ่ายบริหาร (มรุต วันทนกร. 2549: 15)

จากแผนภาพเห็นได้ว่า ฝ่ายสภาแยกออกจากฝ่ายบริหารอย่างชัดเจน ในขณะที่ทั้ง 2 ฝ่าย ต่างตรวจสอบถ่วงดุล (Check and Balance) ซึ่งกันและกัน ปัจจุบันทั้งฝ่ายบริหารและสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน ทำให้แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ของตนอย่างชัดเจน ภาระงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดความรวดเร็วในการทำงาน เพราะองค์กรฝ่ายบริหารก็ทำหน้าที่บริหาร แต่เพียงอย่างเดียว ในขณะที่องค์กรฝ่ายสภาทำหน้าที่ในการออกกฎหมาย โดยไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับงานทางด้านบริหาร จุดเด่นอีกประการหนึ่ง คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาทำหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลกันได้อย่างชัดเจน จุดด้อยหรือข้อเสียของการแบ่งฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาออกจากกันก็ คือ ในบางครั้งหากฝ่ายสภามีคนละกลุ่มการเมืองกัน อาจทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานเขตท้องถิ่นได้ เช่น ฝ่ายสภาไม่ยอมผ่านร่างงบประมาณประจำปี เป็นเหตุให้ฝ่ายบริหารไม่สามารถบริหารงานของท้องถิ่นได้ เป็นต้น หรือในกรณีที่ฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาเป็นกลุ่มการเมืองเดียวกัน ก็ทำให้ไม่เกิดการตรวจสอบและถ่วงดุลกัน จนเป็นอันตรายต่อท้องถิ่นนั้นได้

การใช้อำนาจของผู้บริหารท้องถิ่นจะเบ็ดเสร็จเด็ดขาดมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเช่น บุคลิกภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทและหน้าที่ของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดผู้บริหารมีแนวโน้มใช้อำนาจมากและไม่จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือร่วมมือจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่น ผู้บริหารก็จะมีลักษณะที่เราเรียกว่า “ฝ่ายบริหารเข้มแข็ง (Strong Executive)” และในทางตรงกันข้าม

หากผู้บริหารท้องถิ่นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นค่อนข้างมาก ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก็จะมียกย่อง “อ่อนแอ” (Weak Executive)

รูปแบบสภากับฝ่ายบริหาร (Council - Executive) นี้้องค์การบริหารส่วนตำบลนำไปใช้ โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ในขณะที่สภา เรียกว่า ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

แนวคิดด้วยรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Form of Local Government) มรุต วันทนกร (2549 :28)

1. รูปแบบฝ่ายบริหารแข็งแรง (Strong Executive) เป็นรูปแบบที่ฝ่ายบริหารมีอำนาจมากโดยเฉพาะเมื่อเทียบกับสภาแล้วอำนาจส่วนใหญ่ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกือบทั้งหมดจะตกอยู่ที่หัวหน้าฝ่ายบริหาร หัวหน้าฝ่ายบริหารเป็นผู้พิจารณาหรือตัดสินใจเรื่องต่างๆ ในขั้นตอนสุดท้ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีอำนาจมากหรือความเข้มแข็งก็ควรมีอำนาจอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่

1.1 หัวหน้าฝ่ายบริหารควรมีอำนาจในการบริหารงานบุคคล (Appointment Power)

1.2 หัวหน้าฝ่ายบริหารควรมีอำนาจในการจัดทำงบประมาณ (Budgetary Power)

1.3 หัวหน้าฝ่ายบริหารควรมีอำนาจในการยับยั้งกฎหมาย (Veto Power) องค์ประกอบเสริม เพื่อให้ฝ่ายบริหารเข้มแข็งมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งมีองค์ประกอบเสริมทั้ง 3 ประการได้แก่

1.3.1 ฝ่ายบริหารอาจมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน (Direct Election By People) เป็นการสร้างความชอบธรรมให้แก่ฝ่ายบริหารที่มีอำนาจมากในการจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหากประชาชนได้โดยตรง โดยผ่านกลไกการเลือกตั้ง

1.3.2 องค์การผู้ใช้อำนาจสูงสุดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ที่หัวหน้าฝ่ายบริหาร (Sovereign Power in Chief of Executive) อำนาจในการตัดสินใจจบที่หัวหน้าฝ่ายบริหาร

1.3.3 การดำรงอยู่ของฝ่ายบริหารไม่ขึ้นอยู่กับฝ่ายสภา หรือฝ่ายสภา (The Existence of the Executive Body do not dependon Local Council) ฝ่ายบริหารต้องไม่พะวงกับเสียงสนับสนุนในสภาเพราะมีเสถียรภาพในการบริหารการตรวจสอบถ่วงกันระหว่างสภาและฝ่ายบริหารจึงออกมาในรูปของ การถ่วงดุลกันด้วยการไม่ผ่านร่างงบประมาณประจำปี ทำให้ฝ่าย

บริหารงานทำงานไม่สะดวกนัก หรือการตรวจสอบของฝ่ายสภาที่มีต่อฝ่ายบริหาร โดยระบบกระทู้ถามในสภา เป็นต้น

ข้อดีของฝ่ายบริหารเข้มแข็ง

1. ทำให้นโยบายประสบความสำเร็จได้ง่าย
2. ทำให้การดำเนินการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว อำนาจตัดสินใจอยู่ที่

ผู้บริหาร

3. ทำให้ฝ่ายนักการเมืองท้องถิ่น มีความรับผิดชอบทางการเมืองมากขึ้น

ข้อเสียของฝ่ายบริหารเข้มแข็ง

1. ทำให้ขาดการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหาร
2. ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
3. อาจก่อให้เกิดระบบเผด็จการโดยฝ่ายบริหารงานได้

2. รูปแบบบริหารงานอ่อนแอ (Weak Executive)

อำนาจบริหารงานส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ที่อำนาจฝ่ายบริหาร หากแต่ถูกกระจายไปให้แก่หน่วยงานหรือบุคคลต่างๆ การดำรงตำแหน่งของฝ่ายบริหารขึ้นอยู่กับสภา สภาสามารถกำหนดทิศทางการดำรงตำแหน่งของฝ่ายบริหารได้ แนวคิดที่ว่าด้วยที่มาของฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาฝ่ายบริหารส่วนท้องถิ่นมีด้วยกัน 3 วิธีใหญ่ๆ ดังนี้

- 2.1 มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน
- 2.2 มาจากการเลือกตั้งของตัวแทนประชาชน (การเลือกตั้งโดยอ้อม)
- 2.3 มาจากวิธีพิเศษ เช่น การแต่งตั้ง คัดสรรหรือว่าจ้างประเทศไทย

ที่มาของผู้บริหารเพียงแนวเดียวคือ ผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง

ข้อดีของฝ่ายบริหารที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง

1. ผู้บริหารมีความเป็นอิสระในการบริหารงานสูง (Independent)
2. ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำสูง (Leader Ship)
3. เป็นการเลือกทั้งเชิงปริมาณ และ เชิงปริมาณให้แก่ประชาชน
4. เป็นการเพิ่มระบบความรับผิดชอบต่อผู้บริหารท้องถิ่น

(Accountability)

ข้อเสียของการเลือกผู้บริหารโดยตรง

1. ก่อให้เกิดการแบ่งฝักฝ่าย และจับคู่ตรงข้ามในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

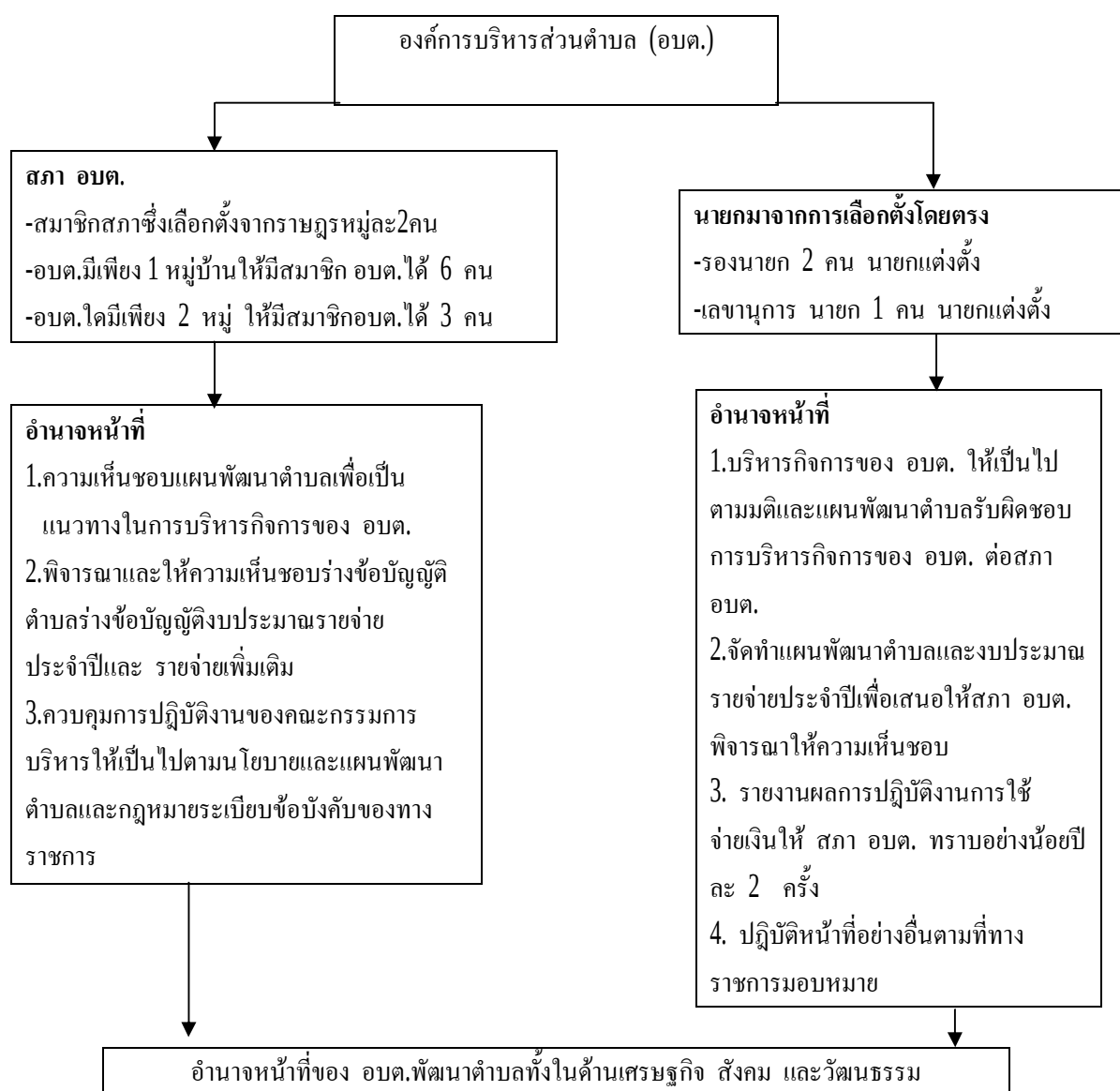
2. ก่อให้เกิดการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการประจำขนาดใหญ่ขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. “นักการเมืองมืออาชีพ” มีโอกาสเข้ามาบริหารงานท้องถิ่นมากกว่า “นักบริหารมืออาชีพ”

2. บทบาทหน้าที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 1 ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ที่มาของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มาของผู้บริหารท้องถิ่น

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ อปต.ตาม พรบ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

ส่วนที่ 2 มาตรา 58 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

[อนุ(8) (9) ของมาตรา 67 แก้ไข โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542]

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

[อนุ(12) (13) ของมาตรา 68 เพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 3)พ.ศ. 2542]

พิจารณาจากกฎหมาย ได้ทราบถึงที่มาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง ส่วนอำนาจหน้าที่มีการเพิ่มเติมขึ้นเล็กน้อย ตามมาตรา 66 – 68 การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อความพึงพอใจหรือไม่ ถึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาทำความเข้าใจเป็นอย่างยิ่ง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานท้องถิ่น ให้ดียิ่งขึ้นในอนาคตข้างหน้าต่อไป

มรุต วันทนกร (2549 : 16) กล่าวถึง ผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงขององค์การบริหารส่วนตำบล ภายหลังการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตรง

ภายหลังจากที่ประเทศไทยมีการนำเอาระบบเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงมาใช้แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์การบริหารส่วนตำบลของไทย จะมีผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงอย่างไร ผู้เขียนขอแบ่งหัวข้อในการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงภายในองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงภายในองค์การบริหารส่วนตำบล

การศึกษาดังกล่าว ขอเริ่มจากการพิจารณาถึงอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประการแรก

3.1 อำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

3.1.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

3.1.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.1.2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ
เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

3.1.2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วย
ความเรียบร้อย

3.1.2.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.1.2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมาย
อื่น

จากบทบัญญัติดังกล่าว เห็นได้ว่า อำนาจต่างๆ ที่เคยเป็นของคณะ
ผู้บริหารก็ย่อมตกเป็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อเป็นดังนี้ก็หมายความว่าอำนาจในการ
บริหารงานทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล จะสิ้นสุดลงที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น
สำคัญ ไม่ใช่คณะผู้บริหารเมื่อระบบคณะผู้บริหารแบบเดิม เพื่อให้วิเคราะห์มีความละเอียดและรัดกุม
มากขึ้นจะวิเคราะห์อำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เรียงตามประเด็นดังต่อไปนี้

3.2 อำนาจในการบริหารงานบุคคล (Appointment power)

ในเรื่องอำนาจในการบริหารงานบุคคล ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
แบ่งการวิเคราะห์อำนาจในการบริหารงานบุคคลออกเป็น 2 ส่วนคือ

3.2.1 อำนาจการบริหารงานบุคคลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อ
ข้าราชการการเมือง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงแล้วความสัมพันธ์กันระหว่างฝ่าย
บริหารเองก็มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยเฉพาะตัวนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกับรองนายกฯ
และเลขานุการนายกฯ เพราะอำนาจในการบริหารงานบุคคลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี
ต่อรองนายกฯมีความแตกต่างกันมาก กล่าวคือ ในรูปแบบเดิมใช้รูปคณะผู้บริหารอำนาจของนายก
องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อรองนายกฯเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะแนวราบมากกว่าแนวตั้ง
เพราะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถใช้อำนาจในการบังคับบัญชา (หรือบริหารงานบุคคล)
ได้อย่างจำกัด ตัวนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีสถานะที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งคู่ต่างเป็น
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเช่นเดียวกัน หากมีเสียงข้างน้อยในสภาฯ อาจถูกโค่นล้มโดย
ฝ่ายสภาฯ ได้

ในปัจจุบัน การบริหารงานบุคคลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี
ต่อรองนายกฯกลับมีความสัมพันธ์ในลักษณะแนวตั้งมากกว่าแนวราบ เพราะนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ในขณะที่รองนายกฯมาจากการแต่งตั้ง ตามมาตรา 58/3 ตาม
พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5)
พ.ศ.2546 และยังได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เป็นรองนายกฯไว้ด้วยว่าห้ามเป็นสมาชิกสภาองค์การ
บริหารส่วนตำบล การที่กฎหมายกำหนดไว้แบบนี้ส่งผลอย่างน้อย 3 ประการ

3.2.1.1 รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขาดฐานะเสียงสนับสนุนของประชาชน เพราะไม่ได้เป็นทั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และไม่ได้มาจากการเลือกตั้งจึงส่งผลให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีสถานะด้อยกว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลค่อนข้างมาก

3.2.1.2 ฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีเอกภาพมากกว่าในองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบเดิม เพราะรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการแต่งตั้งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตรงและไม่สนใจเสียงสนับสนุนในสภาเพราะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของประชาชน

3.2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกับรองนายกมีลักษณะเป็น “เจ้านายกับลูกน้อง” มากกว่าจะเป็นแบบ “ผู้ใช้อำนาจร่วมกัน” ตามมาตรา 59 ที่กำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนรองนายกฯ ได้โดยเด็ดขาด

3.2.1.4 อำนาจบริหารงานบุคคลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อพนักงานส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 อำนาจนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานบุคคลมากขึ้นจริงๆ ภายหลังการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเข้มแข็งมาก

อำนาจในการจัดทำงบประมาณ (Budgetary Power) เป็นอำนาจในการจัดทำงบประมาณจะเป็นของฝ่ายบริหารโดยสิ้นเชิง ฝ่ายสภาจะมีอำนาจแค่เพียงอนุมัติงบประมาณเท่านั้น ซึ่งอาจจะสามารถแก้ไขรายละเอียดร่างงบประมาณประจำปีได้เพียงเล็กน้อย ฝ่ายบริหารจัดทำงบประมาณโดยภายใต้กรอบแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ฝ่ายสภาอาจใช้อำนาจไม่รับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ แต่เดิมทำให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพินาศหายไป ปัจจุบันนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่พินาศภาพ กฎหมายกำหนดให้ตั้งกรรมการฝ่ายละเท่าๆกันไม่เกิน 3 คน และให้มีคนกลางเป็นประธาน 1 คน มาตรา 59 (3) ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า อำนาจในการจัดทำงบประมาณของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในทางจิตวิทยา มีมากขึ้นข้าราชการมุ่งตอบสนองนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มากขึ้น และไม่ต้องพะวงกับการวิ่งเต้น (Lobby) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แต่หากพิจารณาถึงกฎระเบียบในทางปฏิบัติความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภา

1. เสถียรภาพ และความเข้มแข็งของฝ่ายบริหารข้อเท็จจริงพบว่าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีเสถียรภาพและเข้มแข็งขึ้น

1.1 นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีความชอบธรรมมากขึ้น เนื่องจากมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง ทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่กล้าตีรวนฝ่ายบริหารมากนัก เพราะอาจกระทบต่อคะแนนนิยมของตนได้

1.2 การตีรวนฝ่ายบริหารของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำไม่ได้ เพราะการดำรงอยู่ของฝ่ายบริหารไม่ขึ้นอยู่กับคะแนนเสียงสนับสนุนในสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.3 มีกลไกในการประนีประนอม ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาฯในกรณีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ยฝ่ายบริหารเสนอ

1.4 หากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ชอบธรรมในร่างข้อบัญญัติร่างข้อบัญญัติประจำปี ตามที่คณะกรรมการร่วมระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาแล้ว กฎหมายกำหนดให้นายอำเภอแต่งตั้งกรรมการเพื่อหาข้อยุติ

1.5 การเปลี่ยนฝักฝ่ายทางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีผลต่อการทำงานของนายกองค้การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลอาศัยเสียงสนับสนุนในสภาฯ น้อยกว่าเดิม

2. อำนาจต่อรองของฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อฝ่ายบริหาร

2.1 อำนาจในการขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 นายกองค้การบริหารส่วนตำบล จำเป็นต้องแถลงนโยบายในการบริหารต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ และยังต้องรายงานผลการดำเนินงานให้แก่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบทุกปี

2.3 อำนาจในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.4 อำนาจในการตั้งกระทู้ถามนายกองค้การบริหารส่วนตำบล

กล่าวโดยสรุป อำนาจที่ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะใช้ในการต่อรองกับฝ่ายบริหารที่มีเครื่องมือหรือช่องทางในการต่อรองมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบเดิม

3. การยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีเพียง 2 กรณี กรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาฯและอำนาจในการยุบสภาฯดังกล่าวก็ไม่ได้เป็นของนายกองค้การบริหารส่วนตำบลเป็นอำนาจของนายอำเภอเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุบ

4. ผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบล

การตอบสนองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง ต้องเอาใจใส่ต่อประชาชนในพื้นที่มากขึ้น เนื่องจากได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน โดยตรงดังนั้นสิ่งแรกที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสนใจ และเป็นห่วงมากที่สุดก็คือ ประชาชนในพื้นที่เพราะประชาชนมีผลต่อการดำรงอยู่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแทนกลไก ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนเห็นด้วยว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่มากขึ้นในบางประเด็น เช่น ประชาชนสามารถเข้าพบนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้มากขึ้น ประชาชนรู้สึกว่ายานายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงพื้นที่บ่อยขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเองไม่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ต้องบริการประชาชน แต่อย่างไร

5. ความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงพบว่ามีส่วนทำให้ประชาชนตื่นตัวมากขึ้น โดยดูได้จากการออกมาใช้สิทธิ เลือกตั้งบรรยากาศในการรณรงค์หาเสียง มีความถี่คึกคักมาก เพราะมีการแข่งขันทางการเมืองรุนแรงขึ้น และมีการเปรียบเทียบคุณสมบัติของตัวผู้สมัครอย่างชัดเจนประชาชนมีความรับรู้ถึงการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง แต่ประชาชนไม่เข้าใจว่าการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงแตกต่างจากรูปแบบเดิมอย่างไรความสามารถในการดึงดูดผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถให้เข้ามาลงสมัครรับเลือกตั้งการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงยังไม่ส่งผลให้มีผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถ หรือนักการเมืองหน้าใหม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่จะเป็นผู้พึ่งเคยเป็นสมาชิกหรือใกล้ชิดนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อนทั้งนี้ส่วนใหญ่จะเป็นนักการเมืองเก่าลงสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้นการจัดทำนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีการแข่งขันในนโยบายที่เป็นรูปธรรมชัดเจนมากขึ้น ผู้สมัครมีการเตรียมตัวก่อนการลงสมัครมากขึ้น และจัดทำนโยบายได้ตรงตามความต้องการของประชาชนมากขึ้น

สรุปผลกระทบของการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงต่อระบบการปกครองท้องถิ่นไทยโดยรวมการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงยังไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างต่อสังคมโดยรวมเท่าใดนัก ผลกระทบที่เกิดขึ้นล้วนแต่เป็นผลกระทบในองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันภายในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับฝ่ายบริหาร แต่เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบด้านอื่นๆโดยรวมภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงยังมีพลังค่อนข้างน้อยต่อความคาดหวังและเจตนารมณ์ที่จะให้การเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง มีผลกระทบต่อระบบการปกครองท้องถิ่น

ไทยโดยรวม เช่น การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงยังไม่ทำให้ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองเท่าที่ควร การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงยังไม่มีแรงดึงดูดมากพอที่จะให้นักการเมืองหน้าใหม่ มีความรู้ความสามารถเข้ามาลงสมัครรับเลือกตั้งภายในองค์การบริหารส่วนตำบลหากเราใช้เวลาสำหรับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงอีกสักระยะพลังของการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงมากขึ้น และอาจส่งผลผลักดันให้ระบบการปกครองท้องถิ่นโดยรวมมีการพัฒนามากขึ้นไปอีกระดับหนึ่งจนมีพลังที่มากเพียงพอในการทำให้ประชาชนโดยรวมหันมาให้ความสนใจในระบบการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น(มรุต วันทนการ 2549)

ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น

1. สภาพทั่วไปและสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

1.1 ลักษณะที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้นตั้งห่างจากอำเภอเซกาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะทาง 15 กิโลเมตร เนื้อที่ 74.5 ตารางกิโลเมตร หรือ 47,125 ไร่

ทิศตะวันออกจดกับพื้นที่ อบต.เซกา	อำเภอเซกา	จังหวัดหนองคาย
ทิศตะวันตกจดกับพื้นที่ อบต.ป่งไฮ	อำเภอเซกา	จังหวัดหนองคาย
ทิศเหนือจดกับพื้นที่ อบต.นาแสง	อำเภอศรีวิไล	จังหวัดหนองคาย
ทิศใต้จดกับพื้นที่ อบต.ป่งไฮ	อำเภอเซกา	จังหวัดหนองคาย

ภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงจำนวนหมู่บ้านมี 12 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 7,168 คนแยกเป็นชาย 3,678 คน หญิง 3,490 คน มีความหนาแน่น เฉลี่ย 79.2 คน/ตารางกิโลเมตร

1. หมู่ที่ 1 บ้านน้ำจั้น เพศชาย 365 คน เพศหญิง 313 คน รวม 378 คน
2. หมู่ที่ 2 บ้านคำบอน เพศชาย 437 คน เพศหญิง 389 คน รวม 828 คน
3. หมู่ที่ 3 บ้านท่าม่วง เพศชาย 184 คน เพศหญิง 187 คน รวม 371 คน
4. หมู่ที่ 4 บ้านเหล่าคาม เพศชาย 269 คน เพศหญิง 241 คน รวม 510 คน
5. หมู่ที่ 5 บ้านดงกะพุง เพศชาย 421 คน เพศหญิง 432 คน รวม 853 คน
6. หมู่ที่ 6 บ้านหนองดินเผือก เพศชาย 304 คน เพศหญิง 308 คน

รวม 612 คน

7. หมู่ที่ 7 บ้านหนองคล้า เพศชาย 338 คน เพศหญิง 342 คน รวม 680 คน
8. หมู่ที่ 8 บ้านหนองนาแซง เพศชาย 248 คน เพศหญิง 239 คน

รวม 487 คน

9. หมู่ที่ 9 บ้านหนองปลาโค เพศชาย 149 คน เพศหญิง 119 คน
รวม 268 คน
10. หมู่ที่ 10 บ้านสันติภาพ เพศชาย 132 คน เพศหญิง 127 คน
รวม 259 คน
11. หมู่ที่ 11 บ้านคำบอนใต้ เพศชาย 282 คน เพศหญิง 249 คน
รวม 531 คน
12. หมู่ที่ 12 บ้านท่าม่วงใต้ เพศชาย 549 คน เพศหญิง 544 คน
รวม 1,093 คน

รวม 7,168 คน

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

1.2.1 อาชีพส่วนใหญ่ของราษฎร ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย

1.2.2 หน่วยธุรกิจในเขต อบต.

ปั้มน้ำมัน 7 แห่ง

โรงสี 12 แห่ง

1.3 สภาพทางสังคม

1.3.1 การศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่ง

โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง

โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน /ห้องสมุดประชาชน 7 แห่ง

1.3.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

วัด/สำนักสงฆ์ 12 แห่ง

1.3.3 สาธารณสุข

สถานีนอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน 2 แห่ง

สถานพยาบาลเอกชน 2 แห่ง

1.4 การบริการพื้นฐาน

1.4.1 การคมนาคมถนนสัญจรในระหว่างหมู่บ้านมีเส้นทางลาดยางภายในหมู่บ้านมี

ถนน คสล. และถนนลูกรัง

1.4.2 การโทรคมนาคม

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 1 แห่ง

โทรศัพท์สาธารณะ 12 ตู้

1.4.3 ไฟฟ้ามีไฟฟ้าใช้ครบทุกหมู่บ้านทุกครัวเรือน

1.4.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

ลำน้ำ, ลำห้วย

4 สาย

บึง, หนองและอื่นๆ

36 แห่ง

สถิติการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2553 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ จำนวน 4,250 คนประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งคิดเป็น ร้อยละ 73.34 บัตรเสีย ร้อยละ 5.06

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526 : 14) เป็นการศึกษาที่มุ่งสำรวจแบบแผนของการตัดสินใจและ การศึกษาวิจัย เรื่อง “พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย” ใน การเลือกตั้งเมื่อ วันที่ 18 เมษายน 2526 ซึ่งเป็นการศึกษาต่อเนื่องมาจากการศึกษาในปี 2522 โดยเลือกกรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรีและปัตตานีเป็นหน่วยการศึกษา เพื่อให้เกิดการกระจายและเพื่อตรวจสอบอิทธิพลของวัฒนธรรมย่อยในแต่ละท้องถิ่นอาจจะยังมีต่อแบบแผนของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยทำการสุ่มตัวอย่าง 1,181 คน ผลการศึกษาพบว่าแบบแผนของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทยที่น่าสนใจ มีดังนี้

ประการแรก คนไทยไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยความสำนึกว่าเป็นหน้าที่ มากกว่า เพื่อแสดงออกซึ่งความต้องการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือควบคุมรัฐบาล หรือเพื่อให้คนที่ตนพอใจเข้าไปทำงาน การเลือกตั้งจึงไม่ใช่เรื่องที่เกิดจากความรู้สึกว่าตนเองมีอิทธิพล มีอำนาจหรือมี

ประสิทธิภาพทางการเมืองที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวรัฐบาล ในนโยบายของรัฐบาล การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเพียงเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ของพลเมือง ทำให้โอกาสที่จะถูกชักจูงไปลงคะแนนเสียงย่อมเป็นไปได้ง่าย เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบถูกระดม ดังจะเห็นได้จากอัตราของผู้ไปลงคะแนนเสียงในชนบทหรือต่างจังหวัดมีสูงกว่าในกรุงเทพมหานคร

ประการที่สอง การไปลงคะแนนเสียงไม่ได้ขึ้นอยู่กับความพอใจ หรือไม่พอใจในการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประการที่สาม นโยบายของรัฐบาลไม่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของผู้ไปใช้สิทธิ ประชาชนในชนบทมีแนวโน้มเลือกผู้สมัครมากกว่าคำนึงถึงพรรคการเมือง

ประการที่สี่ ปัญหาทางการเมืองที่ได้แย่งกันอยู่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ที่อยู่ในเขต

ศูนย์กลางทางการเมืองและผู้ที่มีการศึกษาเท่านั้น ประชาชนผู้เลือกตั้งส่วนใหญ่ไม่มีความสนใจหรือไม่คำนึงถึงจนเป็นตัวผลักดันให้ตัดสินใจ

ประการที่ห้า ผู้ที่อยู่ในชนบท ซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีการศึกษาน้อยเลือกผู้สมัครโดยคำนึงถึงตัวบุคคลเป็นสำคัญ จึงไม่มีพรรคใดที่มีฐานสนับสนุนในชนบทอย่างแน่นอนมั่นคงพรรคใดจะได้รับการสนับสนุนมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลผู้สมัครเป็นสำคัญ กล่าวได้ว่า ความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงหันมาเลือกโดยคำนึงถึงพรรคมากขึ้นและคำนึงถึงตัวผู้สมัครน้อยลงรวมทั้งชื่อเสียงและความนิยมในตัว หัวหน้าพรรคมีส่วนช่วยให้พรรคได้รับคะแนนนิยมจากผู้ลงคะแนนเสียงแต่ไม่เสมอไปนัก แต่สำหรับในเขตชนบทตัวผู้สมัครมีความสำคัญมากกว่าหัวหน้าพรรค

จุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์ (2526 : 15) กล่าวถึง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร” โดยได้ศึกษาถึงแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นว่ามีรูปแบบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันในประการใดบ้างกับการเลือกตั้งในระดับชาติ คือ การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการปกครองในระดับพื้นฐานและเป็นแม่บทของการปกครองประเทศเพื่อจะได้ข้อสรุปว่าแบบแผนพฤติกรรมของคนไทยส่วนใหญ่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเช่นไร ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น รวมทั้งยังจะได้ศึกษาถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันได้แก่ เพศ อาชีพ และรายได้ ตลอดจนทัศนคติหรือความรู้สึกของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อบุคลิกภาพ ชื่อเสียง นโยบายของผู้สมัคร ชื่อเสียงและนโยบายของพรรคการเมือง ลักษณะตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการณรงค์หาเสียง ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเมือง ลักษณะตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร โดยทำการศึกษาเฉพาะประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสิทธิไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2526 จากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งถือเป็นตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยความสำนึกของตัวเองหรือด้วยการถูกระดม ช่วงระยะเวลาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครตลอดจนเกณฑ์ในการเลือกว่าเลือกพรรคการเมืองหรือตัวบุคคล พบว่าปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับแบบแผนพฤติกรรม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ ผู้ที่มีฐานะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมปานกลางขึ้นไป มีการศึกษาสูง อายุอยู่ช่วงวัยหนุ่มสาว (20-30 ปี) จนวัยกลางคน (31-40 ปี) มีแนวโน้มไปลงคะแนนเสียงโดยความสำนึกของตัวเองมากกว่าการถูกระดม

ส่วนผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ในการเลือกตั้งคราวนี้ ปรากฏว่า ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ว่าจะมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับการศึกษา หรืออายุแตกต่างกันอย่างไร ต่างก็มีแนวโน้มที่จะเลือกตัวผู้สมัครมากกว่าพรรคการเมือง โดยให้ความสำคัญกับนโยบายของผู้สมัครมากกว่าเหตุผลประการอื่น แต่ทั้งนี้ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม โดยให้ความสำคัญกับนโยบายของผู้สมัครมากกว่าเหตุผลประการอื่น แต่ทั้งนี้ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง และมีอายุในช่วงวัยหนุ่มสาวตอนปลาย (20-30 ปี) ก็ยังคงเลือกโดยคำนึงถึงพรรคมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ และมีการศึกษต่ำ

สำหรับการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติหรือความรู้สึกที่มีต่อบุคลิกภาพชื่อเสียงนโยบายของผู้สมัคร ชื่อเสียงและนโยบายของพรรคการเมือง ตลอดจนลักษณะตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และการรณรงค์หาเสียงกับแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า ผู้ที่ให้ความสำคัญกับบุคลิกภาพ ชื่อเสียง นโยบายของผู้สมัคร ลักษณะตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตลอดจนชื่อเสียงของพรรคการเมืองจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่ไม่ให้ความสำคัญใน

ประเด็นเหล่านี้ ในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งนั้น ปรากฏว่า ผู้ที่ให้ความสำคัญในชื่อเสียงของพรรคความนิยมหัวหน้าพรรคจะทำการตัดสินใจเลือกผู้สมัครได้เร็วกว่าผู้ที่ให้ความสนใจในประเด็นอื่น ส่วนผู้ที่มีความนิยมในบุคลิกภาพชื่อเสียงของผู้สมัครชื่อเสียงและความสามารถของพรรคจะมีความเป็นตัวของตัวเอง และความแน่นอนในการตัดสินใจมากกว่าผู้ที่ให้ความสำคัญกับนโยบายของผู้สมัคร ลักษณะตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นโยบายของพรรคการเมือง ตลอดจนการรณรงค์หาเสียง แบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ชาวกรุงเทพมหานครในครั้งนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นไปในทำนองเดียวกันกับแบบแผนพฤติกรรม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรในระดับชาติ กล่าวคือ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลางขึ้นไป มีการศึกษาสูงในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยความสำนึกของตัวเองสูง ตัดสินใจว่าใครได้รวดเร็วและแน่นอนกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนการศึกษต่ำ

ส่วนแบบแผนของการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งโดยคำนึงถึงพรรคหรือตัวผู้สมัครนั้น ปรากฏว่า ได้มีแนวโน้มเปลี่ยนไปจากเดิมที่ประชาชนชาวกรุงเทพมหานครเคยเลือกโดยคำนึงถึงพรรคและนโยบายของพรรคมากกว่าตัวผู้สมัครมากกว่าพรรค โดยยังคงให้ความสำคัญกับนโยบายอยู่ถึงแม้จะเป็นนโยบายของผู้สมัครก็ตาม ทั้งนี้ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนการศึกษาสูงยังคงตัดสินใจเลือกโดยคำนึงถึงพรรคการเมืองในอัตราที่สูงกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการศึกษต่ำกว่า บุคลิกภาพ ชื่อเสียง และนโยบายของผู้สมัครนับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่จูงใจให้ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในอัตราสูงกว่าปัจจัยอื่น และ

ตัดสินใจว่าจะเลือกผู้สมัครคนใดได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว และมีความแน่นอนสูงกว่า ในขณะที่ชื่อเสียงและนโยบายของพรรคการเมืองเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมา ส่วนการรณรงค์หาเสียงนั้นมีส่วนในการจูงใจให้ประชาชนๆ ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงและตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

วรพจน์ ประชิตวัตติ (2541 : 90-92) ได้ทำการศึกษาถึง“การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมีส่วนร่วมน้อย
2. เมื่อศึกษาระดับความคิดของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของ อบต. พบว่า ในภาพรวมระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย
3. ปัจจัยทางด้านอายุ อาชีพ ระดับรายได้ที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ อบต. ไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ปัจจัยบางประการมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ การรับรู้ข่าวสาร ดังนั้นการศึกษารังนี้จึงได้กำหนดตัวแปรที่คาดว่าจะ เป็นปัจจัยที่มีต่อความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น

ในการศึกษารังนี้ ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีประเด็นที่จะนำมาพิจารณา คือ ในสภาวะปัจจุบันที่กฎหมายเอื้อต่อการให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะการที่ประชาชนเข้าไปดูแลการบริหารงานของผู้นำท้องถิ่นถือเป็นหน้าที่ที่ประชาชนทุกคนพึงกระทำเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติอย่างแท้จริงนั้น แท้ที่จริงแล้วประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอย่างไรบ้าง รวมถึงเพื่อที่จะได้ทราบถึงแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

ชนันธร กถาสนีย์ (2547 : 45-46) ได้ศึกษาถึงเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกผู้นำในระดับท้องถิ่น : ศึกษากรณีสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ในเขตพื้นที่บางบอน" โดยวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย มุ่งที่จะหาคำตอบว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสมาชิกสภากรุงเทพมหานครว่า ส.ก. คือใคร มีหน้าที่อย่างไร ทำอะไรเพื่อประชาชนในท้องถิ่นบ้าง รวมไปถึงความต้องการของ

ประชาชน มีมุมมองต่อผู้นำของคนอย่างไร อยากให้ผู้นำทำอะไรเพื่อชุมชนในท้องถิ่น และ ส.ก. ที่ประชาชนต้องการควรมีลักษณะอย่างไร สุดท้าย คือ ปัญหาในเรื่องการพัวพันกับการซื้อสิทธิขายเสียงนั้นในความคิดของประชาชนได้ให้ไว้อย่างไร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างไม่มีความรู้เกี่ยวกับสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ไม่มีความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครไม่ทราบในเรื่องงบประมาณที่ผู้นำของตนว่ามีจำนวนเท่าใด และต้องการให้ผู้นำของตนแก้ไขปัญหาลocal ในท้องถิ่นอย่างจริงจัง โดยลักษณะผู้นำที่ประชาชนต้องการต้องมีความประพฤติที่ดีมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล คิดเป็นทำเป็น แก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว เด็ดเดี่ยว ใจกว้าง มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ กล้าคิดกล้าทำ ฉลาด และทัศนคติดี ส่วนในด้านวุฒิการศึกษาต้องสูงกว่าปริญญาตรี ในด้านฐานความมั่นคงทางการเงิน ปานกลาง ถึง มั่นคงมาก ในเรื่องของชาติตระกูลนั้นไม่มีความสำคัญสำหรับประชาชน และต้องการให้ผู้นำของตนมาแก้ไขปัญหาลocal ในเรื่องของปัญหา การจราจร การขนส่ง การขยายเส้นทาง ปัญหายาเสพติด การศึกษา ส่วนความคิดด้านการซื้อสิทธิขายเสียงของประชาชนหรือที่มีอยู่ในปัจจุบัน พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นโดยรวมว่า ปัญหาในการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ และปัญหาที่แก้ได้ยากมาก

เอกชาติ แจ่มอัน (2547 : 56-57) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ศึกษากรณีอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของประชาชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีและศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของประชาชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และ Chi-square โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษา ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 30 ปีและน้อยกว่าจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท ข้อมูลปัจจัยทางสังคม บุคคลที่มีส่วนสำคัญทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้แก่ ผู้นำชุมชน และสื่อประชาสัมพันธ์ ข้อมูลปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า คุณลักษณะของผู้สมัครมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะของพรรคการเมือง สำหรับคุณลักษณะของหัวหน้ามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อมูลการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ไปใช้สิทธิแน่นอนมากที่สุด สำหรับความคาดหวังต่อผู้สมัครส่วนใหญ่คาดหวังให้ช่วยเหลือพัฒนาท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางสังคมกับการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้แก่ สื่อประชาสัมพันธ์ และปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สมัคร คุณลักษณะของหัวหน้าและคุณลักษณะของพรรคการเมือง มีความสัมพันธ์กับการพฤติกรรมไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมี

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ เพื่อฝึกให้ประชาชน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง

ธนกร ว่องไว (2548 : 110) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษากรณี เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อระบบการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 และเพื่อเสนอผลการศึกษานี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารองเมืองไทยในอนาคตต่อไป กลุ่มประชากรที่นำมาใช้ศึกษาเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 197 คน จากจำนวน 22,185 คน (หมู่ 1 จำนวน 11,777 คน หมู่ 2 จำนวน 6,580 คน) โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า การมีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และการรู้จักกันเป็นการส่วนตัว เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญลำดับสุดท้ายของผู้สมัครเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น มีผลดี

นคร อรุณเจริญรัตน์ (2548 : 97) ทำการศึกษาทักษะของประชาชนศึกษาความต้องการของประชาชนศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทักษะของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลโดยตรงของเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อการบริหารจัดการของนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลต่อการให้บริการต่างๆ ของนายกเทศมนตรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของประชาชนในการให้บริการของเทศบาลเมืองพระประแดงข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากการสอบถาม จำนวน 362 ฉบับสอบถามประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบสแต็ปไวท์ ผลการวิจัยสรุป ดังนี้

3.1 ประชาชนร้อยละ 91.99 ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกเทศบาล เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 ส่วนใหญ่ร้อยละ 50 เลือกกลุ่มของพรรคการเมืองระดับชาติ เหตุผลในการเลือกสมาชิกสภาเทศบาล คือ ต้องการให้มีความจริงใจแก้ปัญหาท้องถิ่นอย่างแท้จริง ส่วนการเลือกนายกเทศมนตรี ประชาชนต้องการนายกเทศมนตรีสังกัดพรรคการเมืองระดับชาติ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และพบว่าประชาชนเมื่อเลือกนายกเทศมนตรีแล้วยังเลือกสมาชิกเทศมนตรีในกลุ่มเดียวกันด้วย

3.2 ความต้องการของประชาชนต่อการให้บริการด้านต่างๆของเทศบาลเมืองพระประแดง พบว่า ด้านที่ประชาชนต้องการมากที่สุด คือ เรื่องความสะอาดของตลาดสดในเขตรับผิดชอบของเทศบาล

3.3 มี 6 ตัวแปรจากทั้งหมด 20 ตัวแปร ได้แก่

3.3.1 ความสะอาดของตลาดสดในเขตรับผิดชอบของเทศบาล

3.3.2 ความรวดเร็วในการแก้ปัญหาในกรณีฉุกเฉินของเทศบาล

3.3.3 การดูแลคนพิการ

3.3.4 การให้บริการด้านการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล

3.3.5 การให้บริการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยอนามัย หรือ สาธารณสุขภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล

3.3.6 การดูแลผู้สูงอายุ เป็นปัจจัยสำคัญต่อระดับความต้องการของประชาชน โดยทั้ง 6 ตัวแปร สามารถทำนายตัวแปรตามได้ร้อยละ 55.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่า ความสะอาดของตลาดสดในเขตรับผิดชอบของเทศบาลเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญที่สุด โดยตัวแปรนี้เพียงตัวเดียวสามารถทำนายระดับความต้องการของประชาชนได้ ร้อยละ 41.50

อุมารักษ์ สุวรรณมณี (2548 : 67-68) การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงเป็นครั้งแรก โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 18 แห่ง ในอำเภอนนทบุรี จำนวน 400 ชุดผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงของกลุ่มตัวอย่างไปใช้สิทธิถึงร้อยละ 92.8 มีผู้ไม่ไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ 7.3 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่มีความแตกต่างกันเรื่องเพศ อายุ รายได้ อาชีพ ความรู้ทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร

แต่ปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ เรื่องการศึกษา และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารส่วนปัจจัยที่มีผลต่อเกณฑ์การตัดสินใจประกอบด้วย อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ ความรู้ทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา สถาบันการศึกษาควรมีหลักสูตรที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รู้จักองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของชุมชนตนเอง เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้ถึงบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับตนเอง ควรส่งเสริมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ความสำคัญกับนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งมากกว่าให้ความสำคัญกับตัวบุคคล และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้ง บนฐานของผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีการให้ความรู้ด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น ขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีอำนาจหน้าที่ และบทบาทอะไรบ้างให้ประชาชนได้รับทราบ

อวิกา เอกทัตร (2549 : 74) ได้ศึกษาพฤติกรรม การซื้อ สิทธิขายเสียงของพรรคการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหนึ่งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรม และปัจจัยที่ทำให้เกิดการซื้อสิทธิขายเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ เจาะลึกและเอกสาร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมในการซื้อสิทธิขายเสียงแบ่งได้เป็น 5 รูปแบบ คือ

1. รูปในการซื้อหวัคะแนน
2. รูปแบบในการซื้อสมาชิกฝ่ายตรงข้าม
3. รูปแบบการจัดผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม และการสร้างผู้สมัครเทียม
4. รูปแบบในการจัดงานเลี้ยง และ

5. รูปแบบในการซื้อตำแหน่งภายในพรรค การซื้อสิทธิขายเสียงทุกรูปแบบใช้เงินเป็นสื่อกลางในกระบวนการทุจริตของการเลือกตั้งด้วยการซื้อหวัคะแนนทั้งของตนเองและของฝ่ายตรงข้าม การซื้อเสียงของประชาชน การซื้อผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามให้มาสังกัดกลุ่มของตน และการซื้อตำแหน่งภายในพรรคซึ่งอำนาจหน้าที่ก็จะลดหลั่นไปตามตำแหน่ง ซึ่งรูปแบบดังกล่าวจะมีนายหน้าเป็นตัวแทนในการติดต่อ เจรจาถึงข้อตกลงที่พอใจกันระหว่างฝ่ายตนกับอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกบันทึกภาพสรุปผลการศึกษาถึงปัจจัยทำให้เกิดกระบวนการซื้อสิทธิขายเสียงเกิดขึ้นในชุมชนที่ศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยหลัก คือ การเข้ามาของานิคมอุตสาหกรรมแบบทุนนิยมและการจัดตั้งเทศบาล การเข้ามาของานิคมอุตสาหกรรมแบบทุนนิยมมีผลต่อการสร้างความแพร่หลายของระบบเงินตราในชุมชนและทำให้ชุมชนต้องขึ้นกับการผลิตแบบอุตสาหกรรมทุนนิยมมากขึ้น ดังนั้นเงินจึงกลายเป็นส่วนกลางของชาวบ้าน และเมื่อมีกระบวนการซื้อเสียงของชาวบ้านจึงตอบสนองได้โดยการขายเสียงได้โดยง่าย ส่วนการจัดตั้งเทศบาลทำให้การปกครองท้องถิ่นกลายเป็นแหล่งผลประโยชน์จากงบประมาณ ดังนั้นนายทุนท้องถิ่นจึงเข้ามาเป็นนักการเมืองและมีพฤติกรรมแบบนักธุรกิจการเมือง

ส่งผลให้มีระบบการซื้อเสียงเพื่อก้าวขึ้นมาเป็นตำแหน่งในเทศบาล และสรรหาผลประโยชน์ดังกล่าว

ศิริพร ต้นพะแสง (2552 : 59) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวิธีการศึกษาวิจัยใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถามจากประชากรทั้งสิ้น 369 คน ผลการศึกษาค้นพบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองสำรวจด้วยแบบสอบถามจากประชากรทั้งสิ้น 369 คน ผลการศึกษาค้นพบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต. ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร จากการศึกษา พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และอาชีพ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นให้ทั่วถึง เช่น การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทุกระดับ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น หรือข้อเรียกร้องเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นและควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นให้มากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ผู้ศึกษาค้นคว้าได้แบ่งวิธีการศึกษาเป็นลำดับขั้นตอนไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไปและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย จำนวน 12 หมู่บ้าน จากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น จำนวน 4,553 คน (ฝ่ายทะเบียนราษฎรอำเภอเซกา, มกราคม พ.ศ. 2553)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มี อายุ 18 ปี ขึ้นไปและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้นได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 368 คน จากการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970 : 607-610)

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านน้ำจั้น	426	34
2	บ้านคำบอน	623	50
3	บ้านท่าม่วง	183	16
4	บ้านเหล่าคาม	298	24
5	บ้านดงกะพุง	667	54
6	บ้านหนองดินเผือก	376	30
7	บ้านหนองกล้า	397	32
8	บ้านหนองนาแซง	307	25
9	บ้านหนองปลาโค	135	11
10	บ้านสันติภาพ	184	15
11	บ้านคำบอนใต้	394	32
12	บ้านท่าม่วงใต้	563	45
	รวม	4,553	368

3. ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรจากการเปิดตาราง Krejcie and Morgan (1970 : 607-610) มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้ทำการศึกษาได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 368 คน

3.2 จากนั้นผู้ศึกษาได้ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกประชากรตามหมู่บ้านทั้งหมด 12 หมู่บ้าน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบสัดส่วนจากจำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้าน

3.2.1 ผู้ศึกษาได้นำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านจากฝ่ายทะเบียนท้องถิ่น อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย มาทำลำดับหมายเลขทุกหมู่บ้าน

3.2.2 ผู้ศึกษาหาค่าช่วงชั้นในการสุ่มโดยใช้สูตร $\frac{N}{n}$

3.2.3 เมื่อทราบค่าช่วงชั้นแล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนโดยการสุ่มแบบมีระบบ (Stratified Random Sampling) จับหมายเลขเริ่มต้นเรียงลำดับไปจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างทำอย่างนี้จนครบทุกหมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของการศึกษาโดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นลักษณะคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ทั้งหมดมี 5 ด้าน จำนวน 25 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านระดับการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านการตรวจสอบ	จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านสนับสนุนผู้สมัคร	จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามโดยดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถามเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า เช่น การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น

1.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด และความมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ แยกเป็น 4 ด้าน ทั้งหมด 28 ข้อ ต้องการใช้จริง 25 ข้อ และนำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม และถูกต้องของแบบสอบถาม

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้มีประสบการณ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

2.1.1 นางสาวเพ็ญพิรุณ คำภูษา นักวิชาการการเงินและบัญชี 5 เทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย เป็นผู้ตรวจสอบด้านเนื้อหา

2.1.2 นายประสิทธิ์ มุมธรี ครู คศ.3 โรงเรียนท่าไร่วิทยา ตำบลปงไฮ อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย เป็นผู้ตรวจสอบด้านภาษา

2.1.3 นายสหรัฐ พลวงค์ ครู คศ.2 โรงเรียนเหล่าคามพิทย รัชมังคลาภิเษก อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย เป็นผู้ตรวจสอบด้านสถิติวิจัย

2.1.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้มีประสบการณ์ด้านการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อความ และความเที่ยงตรง (Validity) โดยค่าที่ได้จะมีค่าตั้งแต่ (-1) ถึง (+1) โดยผู้ศึกษาได้เลือกที่มีค่าตั้งแต่ .50-1.00 หลังจากนั้นมาหาค่าเฉลี่ยทั้งฉบับ ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม เท่ากับ .854 (ดังตาราง 14 ภาคผนวก ข)

2.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจของผู้มีประสบการณ์มาปรับปรุง และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วได้นำไปทดลองใช้กับประชากรซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างนอกพื้นที่ ตำบลน้ำจั้น จำนวน 40 คน แล้วนำผลการทดลองใช้แบบสอบถามมาหาอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดย(Item total - Correlation) โดยวิธีเพียร์สัน คัดเอาข้อที่สัมพันธ์กับคะแนนรวมอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไว้ ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .0649 – 0.876

2.4 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.854

2.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาค้นคว้าขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา

2. ประชุมชี้แจงรายละเอียดในการใช้แบบสอบถามถึงขั้นตอน ความมุ่งหมาย และวิธีการตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้ช่วยเก็บข้อมูลซึ่งประกอบด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 12 คน

3. มอบหมายให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูล ทำการเก็บข้อมูลโดยรับผิดชอบ 2 คนต่อหนึ่งหมู่บ้าน วิธีการเก็บข้อมูล ดำเนินการดังนี้ ผู้ช่วยเก็บข้อมูลจะนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง ถ้ากลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือออกก็จะมอบแบบสอบถามไว้ให้ตอบ และนัดวันมาเก็บแบบสอบถามคืนในวันหลัง โดยจะให้เวลา 3 วัน แต่ถ้ากลุ่มตัวอย่าง อ่านไม่ออกผู้ช่วยเก็บข้อมูลจะอ่านให้ฟัง และให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบในวันนั้นๆ หรือนัดหมายวันที่กลุ่มตัวอย่างสะดวก ดำเนินการจนเสร็จทั้ง 12 หมู่บ้านโดยเก็บข้อมูลระหว่าง วันที่ 15 พฤศจิกายน ถึง 15 ธันวาคม 2553 เป็นเวลา 30วัน สามารถเก็บแบบสอบถามได้ตามเป้าหมายจำนวน 368 ฉบับ

4. ผู้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่าการตอบแบบสอบถามตอบได้ครบทุกฉบับ จึงนำไปทำการจัดกระทำข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้เกณฑ์การให้คะแนนของคำถามแต่ละข้อตาม (บุญชม ศรีสะอาด, 2548 : 45-47) โดยให้น้ำหนักคะแนนตามลำดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

ลำดับการมีส่วนร่วม		คะแนนที่ได้	
มากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
มาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
น้อย	กำหนดให้	2	คะแนน

น้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

การแปลผลค่าคะแนนของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เทียบเกณฑ์ตาม (บุญชม ศรีสะอาด, 2548 : 45-47) โดยถือตามเกณฑ์ของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถิติพื้นฐาน คือร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบ เกณฑ์แปลผลระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น กับปัจจัยด้านเพศ วิเคราะห์โดยใช้ t-test (Independent Samples)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น กับปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยใช้ F-test วิเคราะห์ ความแปรปรวน (One-way ANOVA)
5. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item total Correlation) โดยการหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย ของเพียร์สัน

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability หรือความเชื่อถือของแบบสอบถามรายด้านและทั้งฉบับ ตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach

2. สถิติการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร ดังนี้

2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 123)

คำนวณจากสูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ต้องแปลงเป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 128) คำนวณ

จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

n แทน จำนวนคนในกลุ่ม

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 147) คำนวณจากสูตร

$$S = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x$ แทน คะแนนแต่ละตัว
 $\sum$ แทน ผลรวม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่
 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ F-test (One-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาใน F – Distribution

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้น ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย ของประชาชนที่มีคุณลักษณะประชากรแตกต่างกันในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 12 หมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคาย จำนวน 36 ราย สามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ครบทุกชุด คิดเป็นร้อยละ 100 สามารถนำเสนอข้อมูลโดยจำแนกตามคุณลักษณะประชากร ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลคุณลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (n=368)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	176	47.8
หญิง	192	52.2
รวม	368	100
2. อายุ		
18 - 25 ปี	48	13.0
26 - 35 ปี	64	17.4
36 - 45 ปี	72	19.6
46 - 55 ปี	68	18.5
56 - 65 ปี	68	18.5
66 ปี ขึ้นไป	48	13.0
รวม	368	100
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	128	34.8
มัธยมศึกษา	108	29.3
ปวช. หรือเทียบเท่า	36	9.8
ปวส. หรือเทียบเท่า	32	8.7

ตาราง 2 (ต่อ)

อุดมศึกษา	44	12.0
อื่นๆ	20	5.4
รวม	368	100
4. อาชีพ		
เกษตรกร	200	54.3
ค้าขาย	28	7.6
รับจ้างทั่วไป	36	9.8
พนักงานบริษัท	20	5.4
ข้าราชการ	68	18.5
นักเรียน/นักศึกษา	16	4.3
รวม	368	100
5. รายได้		
น้อยกว่า 5,000 บาท	124	33.7
5,000.-บาท – 10,000.-บาท	84	22.8
10,001.-บาท – 15,000.-บาท	80	21.7
15,001.-บาท – 20,000.-บาท	52	14.1
20,001.-บาท ขึ้นไป	28	7.6
โดยรวม	368	100

จากตาราง 2 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.2) มีอายุระหว่าง 36-45 ปี (ร้อยละ 19.6) รองลงมาคือ 46 – 55 ปี (ร้อยละ 18.5) ระดับการศึกษาจบประถมศึกษา (ร้อยละ 34.8) รองลงมา คือมัธยมศึกษา (ร้อยละ 29.3) อาชีพเป็นเกษตรกร (ร้อยละ 54.3) รองลงมา คือ อาชีพรับราชการ (ร้อยละ 18.5) และรายได้ น้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 33.7) รองลงมา มีรายได้ 5,000.-บาท – 10,000.-บาท (ร้อยละ 22.8)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น

ตาราง 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายก องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น
อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายก องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น	$\bar{X}$	S	ระดับ การมีส่วนร่วม
1.ด้านการใช้สิทธิ	4.34 ⁴	0.15	มาก
2.ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง	3.98 ⁴	0.19	มาก
3.ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	3.88 ⁴	0.18	มาก
4.ด้านการตรวจสอบ	1.84 ²	0.34	น้อย
5.ด้านสนับสนุนผู้สมัคร	1.37 ¹	0.17	น้อยที่สุด
โดยรวม	3.08 ³	0.07	ปานกลาง

¹ หมายถึง น้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 1.00-1.50)

² หมายถึง น้อย ($\bar{X}$ = 1.51-2.50)

³ หมายถึง ปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.51-3.50)

⁴ หมายถึง มาก ($\bar{X}$ = 3.51-4.50)

⁵ หมายถึง มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51-5.00)

จากตาราง 3 พบว่า ประชาชน เห็นว่ามีส่วนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่ามีส่วนร่วมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือด้านการใช้สิทธิ ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง และด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการตรวจสอบ และอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้านคือ ด้านสนับสนุนผู้สมัคร

ตาราง 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น
ด้านการไปใช้สิทธิ เป็นรายชื่อ

ข้อ	ด้านการใช้สิทธิ	$\bar{X}$	S	ระดับ การมีส่วนร่วม
1	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ที่มีการเลือกตั้งนายก องค์การบริหารส่วนตำบล	4.69 ⁵	0.46	มากที่สุด
2	ท่านแนะนำสมาชิกในครอบครัวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไปใช้ สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งนายก อบต.	4.41 ⁴	0.49	มาก
3	ท่านได้ตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของท่าน และ คนอื่นทุกครั้งก่อนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.20 ⁴	0.39	มาก
4	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยท่านพิจารณาคุณสมบัติของ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นหลัก	4.30 ⁴	0.46	มาก
5	ท่านจะไปใช้สิทธิโดยพิจารณาจากแนวโน้มนโยบายของ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นหลัก	4.10 ⁴	0.30	มาก
โดยรวม		4.34 ⁴	0.15	มาก

¹ หมายถึง น้อยที่สุด ($\bar{X}$ =1.00-1.50)

² หมายถึง น้อย ($\bar{X}$ =1.51-2.50)

³ หมายถึง ปานกลาง ($\bar{X}$ =2.51-3.50)

⁴ หมายถึง มาก ($\bar{X}$ =3.51-4.50)

⁵ หมายถึง มากที่สุด ($\bar{X}$ =4.51-5.00)

จากตาราง 4 พบว่า ประชาชนเห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อยู่ในระดับอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ท่านแนะนำสมาชิกในครอบครัวผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งนายก อบต. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยท่านพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นหลัก ท่านได้ตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของท่าน และคนอื่นทุกครั้งก่อนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และท่านจะไปใช้สิทธิโดยพิจารณาจากแนวโน้มนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นหลัก

ตาราง 5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น
ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง เป็นรายชื่อ

ข้อ	ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง	$\bar{X}$	S	ระดับ การมีส่วนร่วม
6	ท่านได้เข้าร่วมในการประชุมหรือฟังการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคน	3.59 ⁴	0.66	มาก
7	ท่านได้ชักชวนบุคคลอื่นเข้าร่วมประชุมหรือฟังการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง	4.00 ⁴	0.00	มาก
8	ท่านได้ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง	4.21 ⁴	0.41	มาก
9	ท่านได้นำข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งมาใช้ในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร	4.10 ⁴	0.30	มาก
10	ท่านได้แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งกับบุคคลอื่น	4.01 ⁴	0.46	มาก
โดยรวม		3.98 ⁴	0.19	มาก

¹ หมายถึง น้อยที่สุด ($\bar{X}=1.00-1.50$)

² หมายถึง น้อย ($\bar{X}=1.51-2.50$)

³ หมายถึง ปานกลาง ($\bar{X}=2.51-3.50$)

⁴ หมายถึง มาก ($\bar{X}=3.51-4.50$)

⁵ หมายถึง มากที่สุด ($\bar{X}=4.51-5.00$)

จากตาราง 5 พบว่า ประชาชนเห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อยู่ในระดับ 5 ข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ท่านได้ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ท่านได้นำข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งมาใช้ในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ท่านได้แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งกับบุคคลอื่น ท่านได้ชักชวนบุคคลอื่นเข้าร่วมประชุมหรือฟังการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง และท่านได้เข้าร่วมในการประชุมหรือฟังการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคน

ตาราง 6 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น
ด้านการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นรายชื่อ

ข้อ	ด้านณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	$\bar{X}$	S	ระดับ การมีส่วนร่วม
11	ท่านได้รับทราบการณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งจาก หน่วยงานของรัฐ	4.20 ⁴	0.60	มาก
12	ท่านเคยได้ร่วมรณรงค์กับส่วนราชการเพื่อให้ประชาชน ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.80 ⁴	0.60	มาก
13	ท่านได้รับทราบการณรงค์การเลือกตั้งจากผู้สมัครหรือ ห้วคะแนน	4.60 ⁵	0.49	มากที่สุด
14	ท่านได้ร่วมหาเสียงช่วยผู้สมัครบางรายเพราะชื่นชอบใน ตัวผู้สมัคร	3.39 ³	0.50	ปานกลาง
15	ท่านเคยถูกว่าจ้างให้เป็นห้วคะแนนให้ผู้สมัครบางคน เพื่อให้ช่วยเหลือในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	3.39 ³	0.66	ปานกลาง
โดยรวม		3.88 ⁴	0.18	มาก

¹ หมายถึง น้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 1.00-1.50)

² หมายถึง น้อย ($\bar{X}$ = 1.51-2.50)

³ หมายถึง ปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.51-3.50)

⁴ หมายถึง มาก ($\bar{X}$ = 3.51-4.50)

⁵ หมายถึง มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51-5.00)

จากตาราง 6 พบว่า ประชาชน เห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ท่านได้รับทราบการณรงค์การเลือกตั้งจากผู้สมัครหรือห้วคะแนน อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ท่านได้รับทราบการณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากหน่วยงานของรัฐและท่านเคยได้ร่วมรณรงค์กับส่วนราชการเพื่อให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือท่านได้ร่วมหาเสียงช่วยผู้สมัครบางรายเพราะชื่นชอบในตัวผู้สมัครและท่านเคยถูกว่าจ้างให้เป็นห้วคะแนนให้ผู้สมัครบางคนเพื่อให้ช่วยเหลือในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ตาราง 7 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น
ด้านการตรวจสอบ เป็นรายชื่อ

ข้อ	ด้านการตรวจสอบ	$\bar{X}$	S	ระดับ การมีส่วนร่วม
16	ท่านร่วมสังเกตการณ์การนับคะแนนของคณะกรรมการ การเลือกตั้งในคูหาเลือกตั้ง	2.71	0.46	ปานกลาง
17	เมื่อท่านพบว่าผู้ไปใช้สิทธิทำผิดกฎหมายการเลือกตั้ง ท่านจะแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	1.80	0.51	น้อย
18	เมื่อท่านพบว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งทำผิดกฎหมายการ เลือกตั้งท่านจะแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	1.65	0.64	น้อย
19	เมื่อท่านพบว่าคณะกรรมการเลือกตั้งทำผิดกฎหมายการ เลือกตั้งท่านจะแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	1.71	0.56	น้อย
20	ท่านเคยร่วมเป็นตัวแทนของทางราชการช่วยสอดส่อง หรือป้องกันการทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง	1.50	0.50	น้อยที่สุด
21	ท่านเคยเข้าร่วมอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งจาก คณะกรรมการการเลือกตั้งที่ดำเนินการเลือกตั้ง	1.71	0.46	น้อย
โดยรวม		1.84	0.34	น้อย

¹ หมายถึง น้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 1.00-1.50)

² หมายถึง น้อย ($\bar{X}$ = 1.51-2.50)

³ หมายถึง ปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.51-3.50)

⁴ หมายถึง มาก ($\bar{X}$ = 3.51-4.50)

⁵ หมายถึง มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51-5.00)

จากตาราง 7 พบว่า ประชาชนเห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อคือท่านร่วมสังเกตการณ์การนับคะแนนของคณะกรรมการเลือกตั้งในคูหาเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย 4 ข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือเมื่อท่าน พบว่า ผู้ไปใช้สิทธิทำผิดกฎหมายการเลือกตั้งท่านจะแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เมื่อท่านพบว่าคณะกรรมการเลือกตั้งทำผิดกฎหมายการเลือกตั้งท่านจะแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ท่านเคยเข้าร่วมอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ดำเนินการเลือกตั้ง และเมื่อท่านพบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งทำผิดกฎหมายการเลือกตั้งท่านจะแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ข้อ ท่านเคยร่วมเป็นตัวแทนของทางราชการช่วยสอดส่องหรือป้องกันการทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง

ตาราง 8 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล น้ำจั้น

ด้านสนับสนุนผู้สมัคร เป็นรายชื่อ

ข้อ	ด้านสนับสนุนผู้สมัคร	$\bar{X}$	S	ระดับ การมีส่วนร่วม
22	ท่านเคยบริจาคเงิน/สิ่งของ ช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ท่านชื่นชอบ	1.00	0.00	น้อยที่สุด
23	ท่านเคยให้ผู้สมัคร บางรายใช้สถานที่ท่านเพื่อใช้ในการหาเสียงเช่น ปราศรัย,แนะนำตัวฯลฯ	1.60	0.49	น้อย
24	ท่านเคยใช้ทรัพย์สินของท่านเพื่อใช้ในการหาเสียงผู้ทีตนสนับสนุน(ติดสติ๊กเกอร์รถยนต์ฯลฯ)	1.90	0.30	น้อย
25	ท่านเคยช่วยวางแผนหาทุนช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนสนับสนุน	1.00	0.00	น้อยที่สุด
โดยรวม		1.38	0.17	น้อยที่สุด

¹ หมายถึง น้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.00-1.50$)

² หมายถึง น้อย ($\bar{X} = 1.51-2.50$)

³ หมายถึง ปานกลาง ($\bar{X} = 2.51-3.50$)

⁴ หมายถึง มาก ($\bar{X} = 3.51-4.50$)

⁵ หมายถึง มากที่สุด ($\bar{X} = 4.51-5.00$)

จากตาราง 8 พบว่า ประชาชนเห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ท่านเคยใช้ทรัพย์สินของท่านเพื่อใช้ในการหาเสียงผู้ทีตนสนับสนุน(ติดสติ๊กเกอร์รถยนต์ฯลฯ)และท่านเคยให้ผู้สมัคร บางรายใช้สถานที่ท่านเพื่อใช้ในการหาเสียงเช่น ปราศรัย,แนะนำตัวฯลฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ข้อ คือ ท่านเคยบริจาคเงิน/สิ่งของ ช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ท่านชื่นชอบ และท่านเคยช่วยวางแผนหาทุนช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนสนับสนุน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ที่มีสถานภาพแตกต่างกันในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งได้ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

3.1 เพศ

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น โดยรวมและรายด้านของประชาชนที่มีเพศต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการเลือกตั้งนายก อบต.น้ำจั้น	เพศชาย		เพศหญิง		t	p
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1.ด้านการไปใช้สิทธิ	4.336 ⁴	.164	4.346 ⁴	.146	-585	.559
2.ด้านการร่วมประชุม	3.986 ⁴	.188	3.975 ⁴	.190	.575	.566
3.ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	3.877 ⁴	.183	3.875 ⁴	.186	.118	.906
4.ด้านการตรวจสอบ	1.861 ²	.350	1.829 ²	.326	.902	.368
5.ด้านการสนับสนุนผู้สมัคร	1.381 ¹	.165	1.370 ¹	.170	.624	.533
โดยรวม	3.088 ³	.076	3.079 ³	.068	1.248	.213

¹ หมายถึง น้อยที่สุด ($\bar{X}$ =1.00-1.50)

² หมายถึง น้อย ($\bar{X}$ =1.51-2.50)

³ หมายถึง ปานกลาง ($\bar{X}$ =2.51-3.50)

⁴ หมายถึง มาก ($\bar{X}$ =3.51-4.50)

⁵ หมายถึง มากที่สุด ($\bar{X}$ =4.51-5.00)

จากตาราง 9 พบว่า ประชาชนเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้นอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการไปใช้สิทธิประชาชน ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองและด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย 1 ด้านคือด้านการตรวจสอบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้านคือด้านการสนับสนุนผู้สมัคร โดยประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ($P>.05$)

3.2 อายุ

ตาราง 10 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านของประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ เลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล	อายุ												F	P
	18-25 ปี		26-35 ปี		36-45 ปี		46-55 ปี		55-65 ปี		66 ปี ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1.ด้านการไปใช้สิทธิ	4.33 ⁴	.151	4.350 ⁴	.167	4.356 ⁴	.155	4.318 ⁴	.155	4.341 ⁴	.165	4.350 ⁴	.146	.531	.753
2.ด้านการร่วมประชุมฯ	3.950 ⁴	.187	3.987 ⁴	.195	3.988 ⁴	.188	3.988 ⁴	.188	3.988 ⁴	.189	3.983 ⁴	.193	.315	.904
3.ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	3.883 ⁴	.174	3.875 ⁴	.200	3.888 ⁴	.180	3.871 ⁴	.168	3.870 ⁴	.168	3.876 ⁴	.184	.303	.911
4.ด้านการตรวจสอบ	1.826 ²	.290	1.830 ²	.326	1.826 ²	.345	1.846 ²	.337	1.801 ²	.359	1.844 ²	.338	1.551	.173
5. ด้านการสนับสนุนผู้สมัคร	1.396 ¹	.162	1.359 ¹	.177	1.388 ¹	.151	1.368 ¹	.175	1.368 ¹	.175	1.375 ¹	.163	.410	.842
โดยรวม	3.078 ³	.060	3.080 ³	.070	3.087 ³	0.753	3.071 ³	.072	3.073 ³	.072	3.083 ³	.072	1.238	.291

¹ หมายถึง น้อยที่สุด ($\bar{X}$ =1.00-1.50)

² หมายถึง น้อย ($\bar{X}$ =1.51-2.50)

³ หมายถึง ปานกลาง ($\bar{X}$ =2.51-3.50)

⁴ หมายถึง มาก ($\bar{X}$ =3.51-4.50)

⁵ หมายถึง มากที่สุด ($\bar{X}$ =4.51-5.00)

*

จากตาราง 10 พบว่า ประชาชนจำแนกตามอายุส่วนใหญ่เห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้นอยู่ในระดับมาก 3 ด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือด้านการไปใช้สิทธิ ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองและด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย 1 ด้านคือด้านการตรวจสอบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้านคือด้านการสนับสนุนผู้สมัคร โดยประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ($P>.05$)

3.3. การศึกษา

ตาราง 11 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอ เซกา จังหวัดหนองคาย โดยรวม และรายด้านประชาชนที่มีการศึกษาแตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ เลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล	การศึกษา												F	P
	ประถมศึกษา		มัธยม		ปวช.		ปวส.		ปริญญาตรี		ไม่ได้เรียน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1.ด้านการไปใช้สิทธิ	4.337 ⁴	..170	4.341 ⁴	.143	4.356 ⁴	.159	4.300 ⁴	.176	4.382 ⁴	.135	4.320 ⁴	.100	1.212	.303
2.ด้านการร่วมประชุมฯ	3.994 ⁴	.191	3.970 ⁴	.187	4.000 ⁴	.191	3.975 ⁴	.188	3.946 ⁴	.195	4.000 ⁴	.184	.610	.692
3.ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	3.869 ⁴	.178	3.904 ⁴	.184	3.800 ⁴	.165	3.925 ⁴	.174	3.872 ⁴	.216	3.840 ⁴	.154	2.412	.036*
4.ด้านการตรวจสอบ	1.790 ²	.319	1.821 ²	.349	1.861 ²	.330	1.828 ²	..358	2.053 ²	.285	1.850 ²	.337	4.341	.001*
5. ด้านการสนับสนุนผู้สมัคร	1.375 ¹	.166	1.370 ¹	.173	1.361 ¹	.174	1.438 ¹	.110	1.341 ¹	.195	1.400 ¹	.126	1.425	.214
โดยรวม	3.073 ³	.063	3.081 ³	.078	3.076 ³	.061	3.093 ³	.078	3.118 ³	.076	3.082 ³	.070	2.953	.013*

¹ หมายถึง น้อยที่สุด ($\bar{X}$ =1.00-1.50) ² หมายถึง น้อย ($\bar{X}$ =1.51-2.50) ³ หมายถึง ปานกลาง ($\bar{X}$ =2.51-3.50) ⁴ หมายถึง มาก ($\bar{X}$ =3.51-4.50)

⁵ หมายถึง มากที่สุด ($\bar{X}$ =4.51-5.00) * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ประชาชนจำแนกตามการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้นอยู่ในระดับมาก 3 ด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการไปใช้สิทธิ ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองและด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย 1 ด้านคือด้านการตรวจสอบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้านคือด้านการสนับสนุนผู้สมัคร โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งแตกต่างกันคือด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และด้านการสนับสนุนผู้สมัคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังตาราง 11 - 13

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวม ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา		ประถม	ปวช.	มัธยม	ไม่ได้ เรียน	ปวส.	ป.ตรี
	$\bar{X}$	3.073	3.076	3.081	3.082	3.093	3.118
ประถมศึกษา	3.073	-	1.000	.979	.998	.843	.020*
ปวช.	3.076		-	.999	1.000	.959	.200
มัธยมศึกษา	3.081			-	1.000	.959	.123
ไม่ได้เรียน	3.082				-	.998	.596
ปวส.	3.093						.789

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าระดับประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ของประชาชนที่มีระดับ
การศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา		ปวช.	ไม่ได้ เรียน	ประถม	ป.ตรี	มัธยม	ปวส.
	$\bar{X}$	3.800	3.840	3.869	3.872	3.904	3.925
ปวช.	3.800	-	.077	.046*	.077	.003*	.005*
ไม่ได้เรียน	3.840		-	.512	.506	.152	.103
ประถมศึกษา	3.869			-	.901	.046*	.119
ปริญญาตรี	3.872				-	.343	.218
มัธยมศึกษา	3.904						.562

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปวส. มัธยมศึกษาและ
ประถมศึกษาเห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าระดับปวช.
หรือเทียบเท่าและประชาชนที่มีระดับมัธยมศึกษา เห็นว่ามีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีระดับ
การศึกษาประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการตรวจสอบ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษา
ต่างกัน

ระดับการศึกษา		ประถม	มัธยม	ปวส.	ไม่ได้ เรียน	ปวช.	ป.ตรี
	$\bar{X}$	1.790	1.821	1.828	1.850	1.861	2.053
ประถมศึกษา	1.790	-	.992	.997	.990	.936	.010*
มัธยมศึกษา	1.821		-	1.000	1.000	.995	.010*
ปวส.	1.828			-	1.000	.999	.129
ไม่ได้เรียน	1.850				-	1.000	.394
ปวช.	1.861						.248

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีเห็นว่ามีส่วนร่วมใน
การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการตรวจสอบมากกว่าระดับประถมศึกษาและ
มัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 อาชีพ

ตาราง 15 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวม และรายด้านของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ เลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล	รายได้												F	P
	เกษตรกร		ค้าขาย		รับจ้างทั่วไป		พนักงานบริษัท		ข้าราชการ		นักเรียน/ นักศึกษา			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1.ด้านการไปใช้สิทธิ	4.348 ⁴	.159	4.342 ⁴	.092	4.333 ⁴	.166	4.360 ⁴	.201	4.318 ⁴	.155	4.350 ⁴	.894	.476	.794
2.ด้านการร่วมประชุม	3.976 ⁴	.191	3.943 ⁴	.179	4.000 ⁴	.191	4.040 ⁴	.201	3.964 ⁴	.186	4.050 ⁴	.171	1.247	.287
3.ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	3.884 ⁴	.184	3.886 ⁴	.184	3.844 ⁴	.159	3.920 ⁴	.209	3.870 ⁴	.195	3.800 ⁴	.146	1.090	.365
4.ด้านการตรวจสอบ	1.826 ²	.320	1.875 ²	.341	1.787 ²	.355	1.800 ²	.373	1.934 ²	.382	1.812 ²	.370	1.424	.215
5. ด้านการสนับสนุนผู้สมัคร	1.375 ¹	.168	1.357 ¹	.185	1.361 ¹	.174	1.400 ¹	.126	1.382 ¹	.175	1.375 ¹	.129	.227	.951
โดยรวม	3.081 ³	.068	3.080 ³	.078	3.065 ³	.064	3.104 ³	.083	3.093 ³	.0784	3.077 ³	.078	1.121	.349

¹ หมายถึง น้อยที่สุด ($\bar{X}$ =1.00-1.50) ² หมายถึง น้อย ($\bar{X}$ =1.51-2.50) ³ หมายถึง ปานกลาง ($\bar{X}$ =2.51-3.50) ⁴ หมายถึง มาก ($\bar{X}$ =3.51-4.50)

⁵ หมายถึง มากที่สุด ($\bar{X}$ =4.51-5.00)

จากตารางที่ 15 พบว่า ประชาชนจำแนกตามอาชีพส่วนใหญ่เห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก 3 ด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการไปใช้สิทธิ ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองและด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย 1 ด้านคือด้านการตรวจสอบและอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้านคือด้านการสนับสนุนผู้สมัคร โดยประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ($P>.05$)

3.5 รายได้

ตาราง 16 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านของประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ เลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล	รายได้												F	P
	น้อยกว่า 5,000		5,000-10,000		10,001-15,000		15,001-20,000		20,001 ขึ้นไป					
	$\bar{X}$	⁴ S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S				
1.ด้านการไปใช้สิทธิ	4.342 ⁴	.171	4.333 ⁴	.156	4.350 ⁴	.154	4.338 ⁴	.093	4.343 ⁴	.179			.123	.947
2.ด้านการร่วมประชุม	3.986 ⁴	.193	3.981 ⁴	.185	3.999 ⁴	.196	3.954 ⁴	.179	4.000 ⁴	.189			.380	.823
3.ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	3.877 ⁴	.187	3.877 ⁴	.189	3.890 ⁴	.185	3.892 ⁴	.188	3.800 ⁴	.153			.1420	.227
4.ด้านการตรวจสอบ	1.829 ²	.311	1.829 ²	.311	1.819 ²	.344	1.923 ²	.370	1.910 ²	.356			1.272	.281
5. ด้านการสนับสนุนผู้สมัคร	1.379 ¹	.167	1.379 ¹	.167	1.362 ¹	.168	1.346 ¹	.186	1.429 ¹	.115			.1267	.283
โดยรวม	3.081 ³	.066	3.083 ³	.072	3.082 ³	.070	3.090 ³	.083	3.096 ³	.081			.496	.738

¹ หมายถึง น้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 1.00-1.50) ² หมายถึง น้อย ($\bar{X}$ = 1.51-2.50) ³ หมายถึง ปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.51-3.50) ⁴ หมายถึง มาก ($\bar{X}$ = 3.51-4.50)

⁵ หมายถึง มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51-5.00)

จากตารางที่ 16 พบว่า ประชาชนจำแนกตามรายได้ส่วนใหญ่เห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการไปใช้สิทธิ ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองและด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย 1 ด้านคือด้านการตรวจสอบและอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้านคือด้านการสนับสนุนผู้สมัคร โดยประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน ($P > .05$)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ตาราง 17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะ		ความถี่
1. ด้านการใช้สิทธิ	1.1 ประชาชนทุกคนที่มีสิทธิ์ ควรไปใช้สิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง	37
	1.2 ประชาชนควรตรวจสอบสิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง	17
2. ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง	2.1 ควรมีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือในการรับสมัครรับเลือกตั้ง	27
	2.2 ผู้สมัครควรมาจากหลายสาขาอาชีพ	9
3. ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	3.1 ควรมีเวทีส่วนกลางเพื่อรับฟังนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	10
	3.2 ควรจัดรณรงค์ไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง	19
4. ด้านการตรวจสอบ	4.1 ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบจากภาคประชาชน	12
	4.2 ประชาชนควรตรวจสอบการดำเนินการเลือกตั้งให้มากยิ่งขึ้น	8
5. ด้านสนับสนุนผู้สมัคร	5.1 ควรมีเวทีกลางให้ผู้สมัครได้แสดงวิสัยทัศน์	2
	5.2 ประชาชนควรสนับสนุนผู้มีความรู้ความสามารถ	3

จากตาราง 17 พบว่า ประชาชน กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน ด้านการใช้สิทธิ ประชาชนควรไปใช้สิทธิ และตรวจสอบรายชื่อทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง ควรมีอาสาสมัครช่วยเหลือในการเลือกตั้งและต้องการให้ผู้สมัครมาจากหลากหลายอาชีพ ด้านการรณรงค์

หาเสียงเลือกตั้ง ต้องการให้ กกต. จัดให้มีเวทีกลางให้ผู้สมัครได้แสดงวิสัยทัศน์และนโยบาย และมี
การรณรงค์การซื้อสิทธิ์ขายเสียง ด้านการตรวจสอบ ให้มีการแต่งตั้งคณะตรวจสอบจากภาค
ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น ด้านสนับสนุนผู้สมัคร ถ้ามีผู้สมัครมีความรู้ความสามารถ ประชาชนควรให้
การสนับสนุน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา สรุปผลการศึกษาความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัด นครราชสีมา ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัด นครราชสีมา

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 52.20 % มีอายุระหว่าง 36-45 ปี รองลงมาคือ 46 – 55 ปี ระดับการศึกษาจบประถมศึกษา รองลงมา คือมัธยมศึกษา อาชีพเป็นเกษตรกร รองลงมา คือ ข้าราชการ และรายได้ น้อยกว่า 5,000 บาท รองลงมา มีรายได้ 5,000.- บาท – 10,000.-บาท

2. ประชาชนโดยรวมและจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เห็นว่าประชาชน มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการใช้สิทธิ ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองและ ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการตรวจสอบ และอยู่ในระดับน้อยที่สุดซึ่ง 1 ด้าน คือ ด้านสนับสนุนผู้สมัคร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านการใช้สิทธิ ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ

2.1.1 ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ที่มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.2 ท่านแนะนำสมาชิกในครอบครัวผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ที่มีการเลือกตั้งนายก อบต.

2.1.3 ท่านจะไปใช้สิทธิโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นหลัก

2.2 ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ

2.2.1 ท่านได้ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกครั้ง ที่มีการเลือกตั้ง

2.2.2 ท่านได้นำข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งมาใช้ในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร

2.2.3 ท่านได้แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งกับบุคคลอื่น

2.3 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ

2.3.1 ท่านได้รับทราบการรณรงค์การเลือกตั้งจากผู้สมัครหรือหัวหน้า

2.3.2 ท่านได้รับทราบการรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากหน่วยงานของรัฐ

2.3.3 ท่านเคยได้ร่วมรณรงค์กับส่วนราชการเพื่อให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2.4 ด้านการตรวจสอบ ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับน้อย 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก 3 อันดับแรก คือ

2.4.1 ท่านเคยร่วมเป็นตัวแทนของทางราชการช่วยสอดส่องหรือป้องกันการทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง

2.4.2 เมื่อท่านพบว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งทำผิดกฎหมายการเลือกตั้งท่านจะแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2.4.3 เมื่อท่านพบว่าคณะกรรมการเลือกตั้งทำผิดกฎหมายการเลือกตั้งท่านจะแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2.5 ด้านการสนับสนุนผู้สมัคร ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับน้อย 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก 3 อันดับแรก คือ

2.5.1 ท่านเคยบริจาคเงิน/สิ่งของ ช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ท่านชื่นชอบ

2.5.2 ท่านเคยช่วยวางแผนหาทุนช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนสนับสนุน

2.5.3 ท่านเคยให้ผู้สมัคร บางรายใช้สถานที่ท่านเพื่อใช้ในการหาเสียงเช่น ปราศรัย, แนะนำตัว ฯลฯ

3. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันเห็นว่า มีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันเห็นว่า มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเห็นว่า มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวม ด้านการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและด้านการตรวจสอบ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีส่วนร่วมในการแสดงการตรวจสอบ มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปวศ.

6. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันเห็นว่า มี ส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและรายด้านเห็นว่า ไม่แตกต่างกัน

7. ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันเห็นว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

8. ประชาชนกลุ่มตัวอย่างได้ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รวม 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.0 ของผู้ตอบ

แบบสอบถามทั้งหมด ส่วนข้อเสนอแนะที่ประชาชนเสนอแนะเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการใช้สิทธิ รองลงมา คือ ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง ด้านรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการตรวจสอบ และด้านสนับสนุนผู้สมัคร

อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้นแตกต่างกัน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีคุณลักษณะบุคคลที่แตกต่างกันในเรื่องเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้อภิปรายผลตามผลการศึกษา และสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ประชาชนโดยส่วนรวมและจำแนกตามตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกันเห็นว่ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ด้านการใช้สิทธิ ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองและด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย 1ด้าน ได้แก่ด้านการตรวจสอบอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1ด้าน คือด้านสนับสนุนผู้สมัคร เนื่องจากประชาชนอาจเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม และต้องการเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานของท้องถิ่นมากขึ้นเพราะเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ระหว่างประชาชนที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างในเรื่อง เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพและรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรพจน์ ประชิตวัตติ (2541 : บทคัดย่อ) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยทางด้านอายุ อาชีพ ระดับรายได้ที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ อบต. ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่า สำนึกของประชาชนต้องการมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การเลือกตัวแทนในการเข้าไปบริหารงานในท้องถิ่นนั้นๆ

2.2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า มีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนระเบียบข้อบังคับ และมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ส่วนด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา และระดับ ปวส. มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปวช. เนื่องจากมีการรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเข้าไปมีส่วนร่วมในการแนะนำให้ประชาชนมาเลือกตั้งได้มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปวช.

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะ

1.1 ด้านการไปใช้สิทธิ

1.1.1 ประชาชนทุกคนที่มีสิทธิ ควรไปใช้สิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

1.1.2 ประชาชนควรตรวจสอบสิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

1.1.3 ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง

1.1.4 ควรมีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือในการรับสมัครการเลือกตั้ง

1.1.5 ผู้สมัครควรมาจากหลายสาขาอาชีพ

1.2 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

1.2.1 ควรมีเวทีส่วนกลางเพื่อให้ประชาชนได้รับฟังแนวนโยบายของผู้สมัครรับ

เลือกตั้ง

1.2.2 ควรจัดรณรงค์ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง

1.3 ด้านการตรวจสอบ

เป็นด้านที่คณะกรรมการการเลือกตั้งท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น เช่น

1.3.1 ควรมีการปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้เห็นความสำคัญ ผลดีของการตรวจสอบทั้งในด้านผู้สมัครและผู้ใช้สิทธิ โดยการอบรมและรณรงค์ให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอ

1.3.2 ควรมีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือสอดส่องการกระทำการผิดกฎหมายเลือกตั้งทั้งในด้านผู้สมัครและผู้ใช้สิทธิ โดยมีรางวัลให้กับผู้ชี้เบาะแส

1.3.3 ควรมีการการปกปิดผู้แจ้งการกระทำการผิดกฎหมายการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนสบายใจและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น

1.3.4 ควรมีช่องทางในการแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดกฎหมายการเลือกตั้ง
หลายๆช่องทาง

1.4 ด้านสนับสนุนผู้สมัคร

1.4.1 ควรมีเวทีกลางให้ผู้สมัครได้แสดงวิสัยทัศน์

1.4.2 รณรงค์หรือให้ความรู้กับประชาชนสนับสนุนผู้มีความรู้ความสามารถ

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยใช้วิธี
สัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน ประชาชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการเลือกตั้ง

บรรณานุกรม

- จุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์. “พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร”
ได้ศึกษาถึงแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนใน
กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ชนันธร กาศเสนีย์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกผู้นำในระดับท้องถิ่น : ศึกษากรณีสมาชิกสภา
กรุงเทพมหานคร ในพื้นที่บางบอน. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา,
2547.
- ชำนาญ ยูวบูรณ์. การร่วมอำนาจและการกระจายอำนาจการปกครองของกฎหมายไทย. กรุงเทพฯ
: พิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2503.
- จิตติ วิทยสธนะ. ความรู้ ทักษะและการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ
พุทธศักราช 2540 ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรังสิต, 2544.
- ถวิลวดี บุรีกุล. การเมืองการปกครองไทยในรอบ 60 ปีแห่งการครองสิริราชสมบัติของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2549.
- ทรงพล ตุ่มทอง. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษา
เฉพาะกรณีเทศบาลตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ปร.ม.
ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.
- ธนกร ว่องไว. การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การ
บริหารส่วนจังหวัด : ศึกษากรณี เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. .
วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548
- ธเนศวร เจริญเมือง. 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2540. พิมพ์ครั้งที่ 5
กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2550.
- นคร พันธุ์สวัสดิ์. การวิเคราะห์ผลการนำนโยบายการปรับโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ไปปฏิบัติ : กรณีการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลของสุขาภิบาลในจังหวัดศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์ ปร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- นคร อรุณเจริญรัตน์. การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2547. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา,
2548.

- นรนิติ เศรษฐบุตร. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในสหภาพโซเวียต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. หลักการออกเสียงทั่วไป. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์, 2526.
- ปิยนุช เงินคล้าย. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเปรียบเทียบประชาชนในเขตเมืองกับประชาชนในเขตชนบท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540.
- ปรีชญา เวสารัชช์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. ทบทวนการพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ดี แอนด์ เอส, 2525.
- . กลวิธีและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภการพิมพ์, 2527.
- มรุต วันทนากร. การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงกับเทศบาลไทย. กรุงเทพฯ : มิสเตอร์ก๊อปปี้, 2549.
- รุ่งโรจน์ เรืองทรัพย์. ทัศนคติของประชาชนต่อโครงสร้างอำนาจการบริหารส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- เรืองยศ ปรีดี. การมีส่วนร่วม: หลักการพื้นฐาน เทคนิค. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- ลิขิต ชีรเวคิน. การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535.
- วิบูลย์ ณ เชียงใหม่. การศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย และจังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2547.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. ปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาชุมชน: ประชาชน ข้าราชการ และผู้นำรัฐบาล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.
- วรทัต ลัยนันท์. การมีส่วนร่วมการปกครองส่วนท้องถิ่น อบต. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2545.
- วรพจน์ ประชิตวัตติ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.
- ศิริพร ต้นสะเกี. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกผู้นำในระดับท้องถิ่น : ศึกษากรณีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครในเขตบางบอน. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). “บทนา” ในธรรมชาติ การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนและกระบวนการทางสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : สายธาร, 2544.
- สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาทางการเมืองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2552.
- แสงหล้า ศิลปะกิจ. ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ ปร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.
- อวิกา เอกทัตร. การซื้อสิทธิขายเสียงของพรรคการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลหนึ่งใน
เขตภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.
- เอกชาติ แจ่มอัน. พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี : ศึกษา
กรณีอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา,
2547.
- อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.
- อุมารักษ์ สุวรรณมณี. พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง :
ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.
วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.
- Yamane, T. Statistic an introductory analysis. Tokyo : International, 1973

ตารางที่ 15 ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายด้าน และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจืดอำเภอเซกาจังหวัดหนองคาย

แบบสอบถามข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)		แบบสอบถามข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
ด้านที่ 1			13	0.865
1	0.870		14	0.866
2	0.865		15	0.863
3	0.865		ค่าความเชื่อมั่น	0.866
4	0.867		ด้านที่ 4	
5	0.864		16	0.857
ค่าความเชื่อมั่น	0.866		17	0.876
ด้านที่ 2			18	0.873
6	0.805		19	0.649
7	0.845		20	0.835
8	0.865		21	0.867
9	0.865		ค่าความเชื่อมั่น	0.826
10	0.869		ด้านที่ 5	
ค่าความเชื่อมั่น	0.849		22	0.861
ด้านที่ 3			23	0.868
11	0.870		24	0.864
12	0.867		25	0.869
			ค่าความเชื่อมั่น	0.865

ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับ 0.854

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี
องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าในระดับปริญญาโท ทางด้าน
รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายก
องค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
น้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายก
องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา
3. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของ
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำ
จั้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา
4. การกรอกแบบสอบถามของท่าน ไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการแต่อย่างใด และ
ผู้ศึกษาค้นคว้าจะรักษาไว้เป็นความลับเพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น
5. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้ว กรุณาตรวจสอบแบบสอบถามอีกครั้งว่าท่านได้ตอบ
แบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นายไทยพานิชย์ นาโควงศ์

นิสิตปริญญาโท (ภาคพิเศษ) สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสอบถาม

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น
องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย [/] หน้าหัวข้อที่ตรงกับความจริงหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
หรือเติมข้อความในช่องว่างให้ได้ความสมบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

[] ชาย [] หญิง

2. อายุ

[] 18- 25 ปี [] 26 – 35 ปี [] 36 – 45 ปี
[] 46 – 55 ปี [] 56 – 65 ปี [] 66 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

[] ประถมศึกษา [] มัธยมศึกษา
[] ปวช. หรือเทียบเท่า [] ปวส. หรือเทียบเท่า [] ปริญญาตรีขึ้นไป
[] อื่น ๆ (ระบุ).....

4. อาชีพ

[] เกษตรกร [] ค้าขาย [] รับจ้างทั่วไป
[] พนักงานบริษัท [] ข้าราชการ [] นักเรียน / นักศึกษา

5. รายได้ (เฉลี่ยรายได้ต่อเดือน)

[] น้อยกว่า 5,000 บาท [] 5,000.-บาท – 10,000.-บาท
[] 10,001.-บาท – 15,000.-บาท [] 15,001.-บาท – 20,000.-บาท
[] 20,001.-บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 3 โปรดให้ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น ตามที่ท่านมีความคิดเห็น

ก. ด้านการไปใช้สิทธิ

.....

.....

.....

ข. ด้านการร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง

.....

.....

.....

ค. ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

.....

.....

.....

ง. ด้านการตรวจสอบ.....

.....

.....

.....

จ. ด้านสนับสนุนผู้สมัคร

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายไทยพานิชย์ นาโควงศ์

ตุลาคม 2553

ประวัติย่อของผู้ศึกษา

ชื่อ	นายไทยพานิชย์ นาโควงศ์
วันเกิด	วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2512
สถานที่เกิด	อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 50 หมู่ 4 ตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43150
ที่ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักพัฒนาชุมชน 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย 43150
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านถ่อน อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2525	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านบัวราษฎร์บำรุง อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2534	โรงเรียนเหล่าทหารอากาศ ทุ่งสองห้อง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2544	ปริญญานิติศาสตรบัณฑิต (นทบ.) สาขาวิชาโฆษณาและประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2554	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รปม.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

